

**Nasjonalparkstyret
for Forollhogna**

Møteinnkalling

Utvalg: Nasjonalparkstyret for Forollhogna
Møtested: Nettmøte på Teams
Dato: 27.11.2020
Tidspunkt: 09:00 – maks. 14:00

Årets siste møte i nasjonalparkstyret for Forollhogna blir avholdt som nettmøte via Teams på grunn av smittevernhensyn som igjen er innført. Egen kalenderinvitasjon med link til møtet blir sendt ut.

Eventuelt forfall må meldes snarest til en av nasjonalparkforvalterne på tlf. eller epost. Vararepresentanter får innkalling til møtet etter nærmere beskjed.

Vel møtt!

Astrid Alice Haug
nasjonalparkforvalter

Eli Grete Nisja
nasjonalparkforvalter

Saksliste

Utvalgs- saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv- saksnr
	Styresak		
ST 36/2020	Godkjenning av møteinnkalling og sakliste, og valg av styremedlem til godkjenning av protokoll		
ST 37/2020	Referatsaker		
RS 22/2020	Magnildalen-Bujødalen landskapsvernområde - svar på henvendelse om oppføring av gjerde rundt buer ved Busjøen		2020/12415
RS 23/2020	Endal statsallmenning- tilbakeføring av ulovlig bygget veg- alternativt forslag til gjennomføring.		2019/13435
RS 24/2020	Endal statsallmenning - tilbakemelding på alternativt forslag til tilbakeføring av ulovlig bygget veg - Endalen landskapsvernområde - Maureggvollen - Finntjønnan		2019/13435
	Styresak		
ST 38/2020	Forollhogna nasjonalpark - søknad om bruk av fly/helikopter og snøscooter i forbindelse med minimumstelling av villrein - 2021-2024.		2019/14576
ST 39/2020	Forollhogna nasjonalpark - søknad om bruk av helikopter i forbindelse med kalvetelling av villrein - 2021-2024.		2020/6739
ST 40/2020	Byggeskikkveileder for Forollhogna nasjonalpark med tilliggende landskapsvernområder - behandling av veileder i nasjonalparkstyret for Forollhogna		2018/11287
ST 41/2020	Vangrøftdalen og Kjurrudalen landskapsvernområde - søknad om fremføring av strøm til hytter i Rabblia (del av prosjekt strøm i Vangrøftdalen)		2018/19545
ST 42/2020	Behov for tiltaksmidler i verneområdene i Forollhogna - status tiltak i 2020 og forslag til innmelding av tiltak 2021		2020/12959
ST 43/2020	Bestillingsdialog I med SNO - rapport for 2020 og innspill for 2021		2020/12959
ST 44/2020	Jubileumsår 2021 for verneområdene i Forollhogna		2020/12959
ST 45/2020	Nasjonalparkstyret for Forollhogna - møteplan og driftsmidler for styret i 2021		2020/12959

Styresak

ST 36/2020 Godkjenning av møteinnkalling og sakliste, og valg av styremedlem til godkjenning av protokoll

ST 37/2020 Referatsaker

RS 22/2020 Magnildalen-Bujødalen landskapsvernområde - svar på henvendelse om oppføring av gjerde rundt buer ved Busjøen

RS 23/2020 Endal statsallmenning- tilbakeføring av ulovlig bygget veg- alternativt forslag til gjennomføring.

RS 24/2020 Endal statsallmenning - tilbakemelding på alternativt forslag til tilbakeføring av ulovlig bygget veg - Endalen landskapsvernområde - Maureggvollen - Finntjønnan

Styresak

ST 38/2020 Forollhogna nasjonalpark - søknad om bruk av fly/helikopter og snøscooter i forbindelse med minimumstelling av villrein - 2021-2024.

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2019/14576

Saksbehandler: Eli Grete Nisja

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Nasjonalparkstyret for Forollhogna	38/2020	27.11.2020

Forollhogna nasjonalpark - søknad om bruk av fly/helikopter og snøscooter i forbindelse med minimumstelling av villrein - 2021-2024.

Innstilling til vedtak:

Nasjonalparkstyret for Forollhogna gir Forollhogna Villreinutvalg ved leder Jakob Nordstad dispensasjon fra Forskrift om Forollhogna nasjonalpark, § 3, punkt 5.1 til bruk av fly/helikopter og snøscootere for gjennomføring av minimumstelling av villreinstammen innenfor Forollhogna nasjonalpark.

Tillatelsen gjelder for:

- bruk av fly/helikopter for lavtflyging for registreringen av villrein,
- bruk av snøscootere for registrering og lokalisering av villrein i forkant av oppdraget med fly/helikopter.
- tidsrommet 5.januar til og med 15.april for årene 2021 – 2024,

Vilkår:

- Det kan gjennomføres inntil 4 turer (dager) med fly/helikopter
- Antall snøscootere må begrenses til det som er strengt nødvendig for å få gjennomført oppdraget, og bruken av snøscootere skal så langt det lar seg gjøre samordnes med andre oppsynsoppdrag som gjennomføres i fjellet.
- Det skal leveres rapport hvor det kommer fram i hvilke områder det ble benyttet snøscootere, antall snøscootere og antall dager for bruk av fly/helikopter. Rapporten skal også inneholde opplysninger om hvor villreinen ble lokalisert. Rapporten leveres så snart oppdraget er gjennomført og senest innen 1.5.2020 (eller etter nærmere avtale).
- All ferdsel skal foregå hensynsfullt for alt dyre- og fugleliv.
- Motorferdsel bør unngås på helg og dager i påsken av hensyn til friluftslivet.

Hjemmel

Vedtaket er gjort med hjemlet i verneforskriftens § 3, punkt 5.3 bokstav d for bruk av fly, og naturmangfoldlovens § 48 for bruk av snøscooter.

Begrunnelse

Ett av formålene med opprettelsen av Forollhogna nasjonalpark er å bevare villreinstammen og dens leveområder. For forvaltningen av verneverdiene er det viktig å ha et godt og oppdatert kunnskapsgrunnlag om naturmiljøet generelt og villreinen spesielt. Den årlige minimumstellinger av villreinen, inkludert lokaliseringen, bidrar å styrke kunnskapsgrunnlaget for å kunne forvalte villreinen i både et kort og et langsiktig perspektiv.

Det viser seg at bruk av helikopter vil forstyrre villreinen i kortere tid enn bruk av småfly, da helikoptret er både raskere og lettere å manøvrere og å regulere slik at tiden man er i nærheten av villreinen blir kortere. Bruk av helikopter kan derfor se ut til å være en bedre arbeidsmetodikk enn bruk av småfly, og det gis derfor tillatelse til å benytte helikopter.

Det legges videre vekt på at lokalisering av villreinen fra bakken vil bidra til en mer effektiv bruk av småfly/helikopter, og dermed at lavtflygingen kan begrense til det nødvendige. Bruken av snøscootere begrenses gjennom at lokaliseringen av villreinen gjøres av oppsyn i forbindelse med øvrige oppdrag i fjellområdene.

Forsknings- og overvåkningsarbeidet som utføres i forhold til villreinen i Forollhogna bidrar til å gi et økt kunnskapsgrunnlag som kommer til anvendelse ved forvaltning av både verneområdene og villreinstammen, og dermed kunne bidra til styrking av verneverdiene. Sett i lys av at det er innført en kvalitetsnorm for villrein er det også viktig å få et oppdatert kunnskapsgrunnlag for villreinbestanden i Forollhogna.

Saksdokumenter (følger saken)

- 1 Forollhogna nasjonalpark - søknad om motorferdsel i forbindelse med vintertelling av villrein - 2021-2024

Andre saksdokumenter:

1. Tilbakemelding fra Villreinnemnda for Forollhogna, 13.11.2020.
2. Rapport fra NINA ved Roy Andersen i forbindelse med kalvetellingene i Forollhogna, Rondane, Knutshø og Snøhetta villreinområder, 16.11.2020.

Saksopplysninger

Forollhogna Villreinutvalg søker om tillatelse til å benytte fly/helikopter og snøscootere i forbindelse med minimumstillingen av villreinstammen i Forollhogna. Søknaden gjelder for årene 2021 – 2024.

Minimumstillingen gir utvalget et grunnlag for avskytingsprofil og tildeling av de årlige fellingskvotene for villreinjakta.

Villreinutvalget har tidligere hatt tillatelse til bruk av småfly for gjennomføring av den årlige minimumstillingen, og siden 2019 har de også hatt tillatelse til bruk av snøscootere for bakkemannskap.

For vinteren 2020 ble det imidlertid ikke utført minimumstilling pga. smittevernrestriksjoner knyttet til leie av fly.

Det som er nytt i denne søknaden er at det søkes om *bruk av helikopter* i forbindelse med registreringer av villrein i Forollhogna.

Andre saksopplysninger

Det foreligger også en flerårig søknad fra NINA om bruk av helikopter i forbindelse med kalvetellingen som foregår hvert år i juni/juli. Den ble behandlet delegert i samråd med styreleder hvor det ble gitt tillatelse til bruk av helikopter for 2020 med vilkår om tilbakemelding om bruken og evt. reaksjoner hos villreinen.

Rapport ble mottatt den 16.11.2020, og det viser seg at det ble gjennomført kalvetellinger i Rondane, Knutshø, Snøhetta øst og vest, og Forollhogna villreinområder på en dag. Her opplyses det også at det er udelt positive erfaringer med bruk av helikopter da man lettere kan manøvrere og regulere hastighet raskere og bedre enn ved bruk av småfly, og at det brukes mindre tid i nærheten av flokkene for å kunne ta de bildene som trengs for videre analyse.

Søknaden fra NINA blir behandlet i egen sak.

Søknadene fra både villreinutvalget og NINA ble 25.sept. oversendt villreinnemnda for Forollhogna til uttalelse. Villreinnemnda har sitt møte 25.nov., og det er derfor gitt en administrativ tilbakemelding.

Hjemmelsgrunnlag – verneforskriften og naturmangfoldloven (NML)

§ 2 Formålet med opprettelsen av Forollhogna nasjonalpark er

- å bevare et stort, sammenhengende og i det vesentlige urørt fjellområde

- å bevare i naturlig tilstand landskapsformer og det biologiske mangfoldet med en variert vegetasjon med stort innslag av kravfulle plantearter og et rikt dyreliv med en høyproduktiv villreinstamme

- å verne om kulturminner og kulturlandskapsinnslag

Ifølge verneforskriftens § 3, punkt 5.1 *Forbud mot motorferdsel* heter det at: «Motorisert ferdsel til lands og til vanns, herunder bruk av luftfartøy lavere enn 300 meter er forbudt. Forbudet mot motorferdsel gjelder også bruk av modellfly, modellbåt o.l.». Videre heter det i punkt 5.3 bokstav d) at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til «*lavtflyging i forbindelse med beitedyrleting og viltregistreringer*».

Det er ikke gitt noen bestemmelse i verneforskriften når det gjelder bruk av snøscootere til formål viltregistreringer, og denne delen av søknaden må derfor behandles etter naturmangfoldlovens § 48.

Naturmangfoldloven (NML)

Naturmangfoldloven § 48 1.ledd «Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.» Begge vilkårene må være oppfylte. I tillegg må forvaltningsmyndigheten foreta en konkret vurdering om dispensasjon skal gis.

Søknaden skal også vurderes etter NML §§ 8-12.

Vurderinger

I verneforskriften er det tatt inn en bestemmelse om at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til bruk *luftfartøy for lavtflyging* i forbindelse med viltregistreringer, og forvaltningsplanen for nasjonalparken beskriver også tiltaket slik at flyging neppe vil bli så stort at det skaper vesentlige forstyrrelser. Det har vært brukt småfly til dette oppdraget regelmessig tilnærmet hvert år/vinter, og det fremgår ikke at dette har vært særlig forstyrrende for villreinen. Dersom dyrene hadde blitt sterkt forstyrret hadde dette ikke vært en valgt metodikken.

Bruken av snøscooter for bakkemannskap i forkant av flyging for å lokalisere villreinen ble først gang omsøkt og tillatt i 2019 i Forollhogna. Dette har imidlertid vært brukt som feltmetodikk i andre villreinområder. Begrunnelsen for bruk av snøscooter er at villreinen på forhånd kan lokaliseres og dermed kan gjennomføringen av flygingen mer målrettet.

Det som er nytt i denne søknaden er *bruk av helikopter* for å utføre disse viltregistreringene i Forollhogna-området – dette gjelder både minimumstillingen som foregår vinterstid og kalvetellingen som gjennomføres i juni/juli.

Sekretæren for villreinnemnda beskriver dette som en standard registrering hvor denne metodikk/arbeidsform vært benyttet i flere år i de fleste villreinområder, og har ingen merknader til at det benyttes helikopter framfor småfly.

Forvalter har også innhentet synspunkter og erfaringer fra andre NINA-forskere innen villreinforskningen, og tilbakemeldingene er at bruk av helikopter ikke ser ut til å forstyrre villreinen mer enn bruk av småfly. Tiden som helikoptret er i nærheten av dyrene er mye kortere enn ved småfly, og helikoptret er lettere å manøvrere osv. Dette viser også NINA til ved at kavletellingen for 4 villreinområder er utført på en dag.

Det er filming og fotografering som gjøres fra helikoptret, og et helikopter vil så klart ha større muligheter til å manøvrere seg slik at filming/fotografering kan gjøres effektivt og sikkert.

Samlet vurdering

Kunnskapsgrunnlaget for villrein godt nok kjent til å vurdere at gjennomføringen av minimumstillingen ved begrenset bruk av snøscootere for å lokalisere villreinen ikke vil påføre villreinen nevneverdig forstyrrelser. For å begrense bruken av snøscooter settes det som vilkår at det så langt det lar seg gjøre skal lokaliseringen utføres i forbindelse med andre oppsynsoppdrag i fjellet. Det stilles som vilkår at de skal leveres rapport over bruken av både småfly/helikopter og snøscooter slik at forvaltningsmyndigheten kan vurdere omfanget av den motoriserte ferdselen.

Slik det kommer frem av tilbakemeldinger og erfaringer om bruken av helikopter så vurderes det slik at det samlet sett utsetter villreinen for mindre forstyrrelser enn ved bruk av småfly. Dersom helikopter hadde forstyrret dyrene mer enn småfly ville nok sannsynligvis ikke helikopter blitt benyttet til dette formålet.

Det er viktig for forvaltningen av både villreinstammen og verneverdiene i Forollhogna å ha et godt og oppdatert kunnskapsgrunnlag om villreinen. Det er også nyttig for forvaltningen å kjenne til hvor villreinen holder til vinterstid. Sett i lys av at det er innført en kvalitetsnorm for villrein er det også viktig å få et oppdatert kunnskapsgrunnlag for villreinbestanden i Forollhogna.

Når tiltaket gjennomføres med de vilkår som her settes mht. å begrense motorferdselen til et minimum, forventes det at det ikke skal forekomme forstyrrelser av nevneverdig omfang på villreinen og annet dyreliv.

Forvalter vurderer derfor at vilkårene i NML § 48 er i varetatt, og at den samla vurderingen også ivaretar kravene til NML §§ 8-12.

Forollhogna Villreinutvalg

Nasjonalparkstyret for Forollhogna
Postboks 2600
7734 Steinkjer

Deres ref:

Vår ref: Kristin L Austvik

Sted: Kvikne

Dato: 24.09.2020

Søknad om bruk av fly/helikopter og snøscooter for minimumstelling i Forollhogna

Forollhogna Villreinutvalg søker med dette om å benytte fly/helikopter for å gjennomføre minimumstillinger av villrein i en 4-års periode fra og med vinteren 2021 til og med vinteren 2024.

Registreringene skal benyttes til forvaltning av villreinstammen og som grunnlag for beregning av kvote det enkelte år. Det vil bli gjennomført så få flyvninger som mulig. Erfaringsmessig har det holdt med 1-4 turer og ved bruk av helikopter vil det høyst sannsynlig begrense seg til en tur.

Det kan bli gjennomført lavtflyvninger om forholdene tillater det.

Forollhogna Villreinutvalg søker videre om å benytte snøscooter for å registrere og gjennomføre minimumstillinger av villrein for samme periode.

Erfaringer viser at en vil kunne begrense antallet flyvninger og minimere usikkerhet ved telling fra fly/helikopter, dersom en får gjennomført gode registreringer fra bakken før flyet/helikopteret går i luften.

Det vil bli gjennomført så få scooterturer og flyvninger som mulig og det vil bare være aktuelt å registrere i forkant av flyvninger.

Det vil være aktuelt med kjøring i Tynset, Rennebu, Tolga, Os, Holtålen og Midtre Gauldal kommune.

Tillatelsen vil kun bli benyttet av utvalgets faste oppsyn og/eller styremedlemmene i villreinutvalget for registreringer som her omsøkt. Alt av registreringer vil bli organisert av oppsynsleder for villreinutvalget.

Det søkes om tillatelse fra 5. januar til 15. april.

Mange av kommunene er kontaktet i forkant og har stilt seg positive til søknad under forutsetning av Nasjonalparkstyrets godkjenning.

Ber om at søknadene behandles så snart som mulig.

Rapport fra tellingene vil bli lagt ut på vår nettside www.hognareinen.no så snart tallene er klare.

For Forollhogna Villreinutvalg

Kristin Lund Austvik

Kristin Lund Austvik (sign)
sekretær

www.hognareinen.no

Leder:

Jakob Nordstad
2500 TYNSET
jn@planrad.no

Nestleder:

Terje Tovmo
7292 BUDALEN
terjetovmo@hotmail.no

Sekretariat:

Kvikne utmarksråd,
Vollan gård, 2512 Kvikne
post@hognareinen.no/ 99 27 49 43

Konto: 4355 14 04707

Orgnr.: 975 552 039

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2020/6739

Saksbehandler: Eli Grete Nisja

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Nasjonalparkstyret for Forollhogna	39/2020	27.11.2020

Forollhogna nasjonalpark - søknad om bruk av helikopter i forbindelse med kalvetelling av villrein - 2021-2024.

Innstilling til vedtak:

Nasjonalparkstyret for Forollhogna gir NINA v/forsker Roy Andersen dispensasjon fra Forskrift om Forollhogna nasjonalpark § 3, punkt 5.1 til bruk av helikopter for gjennomføring av kalvetellingen i villreinstammen i Forollhogna nasjonalpark.

Tillatelsen gjelder for:

- bruk av helikopter for lavtflyging for registreringen av villrein,
- tidsrommet 15.juni til 1.august for årene 2021 – 2024

Vilkår:

- Det kan gjennomføres inntil 2 turer (dager) pr år med helikopter
- Det skal leveres rapport hvor det kommer fram omfanget av lavtflygingen. Rapporten leveres så snart oppdraget er gjennomført og senest innen 1.11 hvert år (eller etter nærmere avtale).
- All ferdsel skal foregå hensynsfullt for alt dyre- og fugleliv.
- Det bør unngås lavtflyging på helg av hensyn til friluftslivet.

Hjemmel:

Vedtaket er gjort med hjemlet i verneforskriftens § 3, punkt 5.3 bokstav d for bruk av helikopter for lavtflyging.

Begrunnelse

Ett av formålene med opprettelsen av Forollhogna nasjonalpark er å bevare villreinstammen og dens leveområder. For forvaltningen av verneverdiene er det viktig å ha et godt og oppdatert kunnskapsgrunnlag om naturmiljøet generelt og villreinen spesielt.

Forsknings- og overvåkingarbeidet som utføres i forhold til villreinen i Forollhogna bidrar til å gi et økt kunnskapsgrunnlag som kommer til anvendelse for forvaltningen av både verneområdene og villreinstammen, og dermed kunne bidra til styrking av verneverdiene. Sett i lys av at det er innført en kvalitetsnorm for villrein er det også viktig å få et oppdatert kunnskapsgrunnlag for villreinbestanden i Forollhogna.

Bruken av helikopter i forbindelse med lavtflygingen vurderes å være like lite forstyrrende som bruken av småfly, og samlet sett kan det se ut til at den totale flytiden kan bli mindre. Lavtflygingen er en kortvarig og forbigående forstyrrelse. En tillatelse til bruk av helikopter vurderes ikke å stride mot verneformålet og heller ikke at det vil påvirke verneverdiene i nasjonalparken.

Saksdokumenter (følger saken)

- 1 Forollhogna nasjonalpark - søknad om dispensasjon lavtflyving under kalvetelling av villrein 2020 - 2024 NINA - Norsk Institutt for naturforvaltning
- 2 Forollhogna nasjonalpark - dispensasjon til lavtflyging i forbindelse med kalvetelling av villrein i 2020 - Norsk institutt for naturforvaltning
- 3 Vurdering - bruken av helikopter kontra småfly i forbindelse med kalvetelling av villrein

Saksopplysninger

Norsk institutt for Naturforskning (NINA) utfører årlige kalvetellinger av villrein som et ledd i det nasjonale overvåkningsprogrammet for hjortevilt som også omfatter villrein. Overvåkningsprogrammet har fått fornyet kontrakt på dette arbeidet fram til 2024.

Utdrag fra søknaden:

Kalvetellingen foregår i perioden 15. juni til den 1. august (væravhengig) og utføres ved at fostringsflokker lokaliseres og fotograferes fra helikopter eller småfly. Rondane, Forollhogna, Snøhetta og Knutshø villreinområder inngår blant de seks faste overvåkingsområdene for villrein. Villreinutvalgene bistår under denne tellingen.

I forbindelse med gjennomføringen av kalvetellingene kan det være en fordel å kunne fly under 300m i forbindelse med tellingen (ned til 150m over terrenget som er minste tillatt flyhøyde i forbindelse med luftfart generelt). I kupert fjellterreng er det vanskelig å følge høyden fortløpende når en flyr og det er ulike observasjonsforhold i ulike områder til ulike tid. Det er forskjeller i terreng (myr, skog, ur, lavdekke), lys/vær forhold og villreinen (pelsfarge/tid på sommeren, flokkstørrelse) som alle påvirker hvilke høyder som er best under tellingen.

NINA søker forvaltningsmyndighetene for nasjonalparkene om dispensasjon til å kunne fly under 300m i forbindelse med kalvetellingen. Under normale forhold er det kun behov for 1 tur årlig, men dersom denne tellingen er mislykket kan det være nødvendig med flere forsøk.

Dette er en oppgave som utføres årlig og NINA vil med dette søke om en flerårig dispensasjon for perioden 2020-2024 (5 år).

Det ble i forbindelse med søknaden bedt om mer informasjon og vurderinger om hvorfor det er valgt å bruke helikopter, og dette ble gitt av prosjektleder. For 2020 ble søknaden behandlet delegert i samråd med styreleder hvor det ble gitt tillatelse til bruk av helikopter for 2020 med vilkår om tilbakemelding om bruken og evt. reaksjoner hos villreinen. Jf. vedlegg.

Rapport ble mottatt den 16.11.2020, og det viser seg at det ble gjennomført kalvetellinger i Rondane, Knutshø, Snøhetta øst og vest, og Forollhogna villreinområder på en dag. Her opplyses det også at det er udelt positive erfaringer med bruk av helikopter da man lettere kan manøvrere og regulere hastighet raskere og bedre enn ved bruk av småfly, og at det brukes mindre tid i nærheten av flokkene for å kunne ta de bildene som trengs for videre analyse.

Andre saksopplysninger

Forollhogna villreinutvalg har også søkt om en flerårig tillatelse om bruk av bl.a. helikopter for lavtflyging for å gjennomføre den årlige minimumtellingen.

For villreinområdene i Rondane, Knutshø og Snøhetta er det gitt flerårige tillatelser for bruk av helikopter for dette prosjektet. I disse områdene har det også vært benyttet helikopter i forbindelse med andre prosjekter innen villreinforskning.

Søknadene fra både villreinutvalget og NINA ble 25.sept. oversendt villreinnemnda for Forollhogna til uttalelse. Villreinnemnda har sitt møte 25.nov., og det er derfor gitt en administrativ tilbakemelding.

Hjemmelsgrunnlag – verneforskriften og naturmangfoldloven (NML)

§ 2 Formålet med opprettelsen av Forollhogna nasjonalpark er

- å bevare et stort, sammenhengende og i det vesentlige urørt fjellområde

- å bevare i naturlig tilstand landskapsformer og det biologiske mangfoldet med en variert vegetasjon med stort innslag av kravfulle plantearter og et rikt dyreliv med en høyproduktiv villreinstamme

- å verne om kulturminner og kulturlandskapsinnslag

Ifølge verneforskriftens § 3, punkt 5.1 *Forbud mot motorferdsel* heter det at: «Motorisert ferdsel til lands og til vanns, herunder bruk av luftfartøy lavere enn 300 meter er forbudt. Forbudet mot motorferdsel gjelder også bruk av modellfly, modellbåt o.l.». Videre heter det i punkt 5.3 bokstav d) at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til «*lavtflyging i forbindelse med beitedyrleting og viltregistreringer*».

Søknaden skal også vurderes etter NML §§ 8-12.

Vurderinger

Det gis åpning i verneforskriften om bruk *luftfartøy for lavtflyging* i forbindelse med viltregistreringer, og forvaltningsplanen for nasjonalparken beskriver også tiltaket slik at flyging neppe vil bli så stort at det skaper vesentlige forstyrrelser. Det har vært brukt småfly til dette oppdraget regelmessig tilnærmet hvert år/vinter, og det fremgår ikke at dette har vært særlig forstyrrende for villreinen. Dersom dyrene hadde blitt sterkt forstyrret hadde dette ikke vært en valgt metodikken.

Det som er nytt for Forollhogna er *bruk av helikopter* for å utføre disse viltregistreringene – dette gjelder både minimumstillingen som foregår vinterstid og kalvetellingen som gjennomføres i juni/juli.

Søknaden ble mottatt 3.6.2020 og det skulle alt gjennomføres tellinger for sommeren 2020. Derfor ble det gjort en administrativ behandling hvor det ble gitt tillatelse for ett år. I forbindelse med denne behandlingen ble det gjort en vurdering etter NML §§8-12, og det henvises derfor til DV sak 21/2020.

Forvalter har i ettertid innhentet synspunkter og erfaringer fra andre NINA-forskere innen villreinforskningen, og tilbakemeldingene er at bruk av helikopter ikke ser ut til å forstyrre villreinen mer enn bruk av småfly. Tiden som helikoptret bruker i nærheten av dyrene er mye kortere, og helikoptret er lettere å manøvrere osv. Dette viser også NINA til ved at kavletellingen for 4 villreinområder er utført på en dag.

Samlet vurdering

Kalvetelling hos villrein er et årlig oppdrag som bidrar til økt kunnskap om villreinen som er viktig for den videre forvaltningen av villreinstammen og dens leveområder. Sett i lys av at det er innført en kvalitetsnorm for villrein er det også viktig å få et oppdatert kunnskapsgrunnlag for villreinbestanden i Forollhogna.

Bruken av helikopter i forbindelse med lavtflygingen vurderes å være like lite forstyrrende som bruken av småfly, og samlet sett kan det se ut til at den totale flytiden kan bli mindre. Lavtflygingen er en kortvarig og forbigående forstyrrelse. En tillatelse til bruk av helikopter vurderes ikke å stride mot verneformålet og heller ikke at det vil påvirke verneverdiene i nasjonalparken.

Det forsknings- og overvåkingarbeidet som utføres i forhold til villreinen i Forollhogna bidrar til å gi et økt kunnskapsgrunnlag som kommet til anvendelse for forvaltningen av verneområdene, og dermed kunne bidra til styrking av verneverdiene.

Dovrefjell nasjonalparkstyre
Nasjonalparkstyret for Forollhogna
Rondane-Dovre nasjonalparkstyre

Deres ref:
Vår ref: 583/20-475.1/RoA
Sted: Trondheim
Dato: 03.06.2020

SØKNAD OM DISPENSASJON TIL LAVTFLYVING (UNDER 300M) I FORBINDELSE MED KALVETELLING AV VILLREIN I PERIODEN 2020-2024 (5 ÅR)

Gjelder:

- 1) RONDANE NASJONALPARKER MED TILHØRENDE VERNEOMRÅDER
- 2) FOROLLHOGNA NASJONALPARK MED TILHØRENDE VERNEOMRÅDER
- 3) DOVREFJELL NASJONALPARK MED TILHØRENDE VERNEOMRÅDER

Norsk Institutt for Naturforskning (NINA) utfører årlig kalvetelling av villrein som et ledd i det nasjonale overvåkingsprogrammet for hjortevilt -villreindelen. Overvåkingsprogrammet utføres på oppdrag fra Miljødirektoratet. NINA har fått fornyet kontrakt på dette arbeidet for perioden 2013-2017.

Kalvetellingen foregår i perioden 15. juni til den 1. august (værvhengig) og utføres ved at fostringsflokker lokaliseres og fotograferes fra helikopter eller småfly. Rondane, Forollhogna, Snøhetta og Knutshø villreinområder inngår blant de seks faste overvåkingsområdene for villrein. Utvalget bistår under denne tellingen.

I forbindelse med gjennomføringen av kalvetellingene kan det være en fordel å kunne fly under 300m i forbindelse med tellingen (ned til 150m over terrenget som er minste tillatt flyhøyde i forbindelse med luftfart generelt). I kupert fjellterreng er det vanskelig å følge høyden fortløpende når en flyr og det er ulike observasjonsforhold i ulike områder til ulike tid. Det er forskjeller i terreng (myr, skog, ur, lavdekke), lys/vær forhold og villreinen (pelsfarge/tid på sommeren, flokkstørrelse) som alle påvirker hvilke høyde som er best under tellingen.

NINA søker forvaltningsmyndighetene for nasjonalparkene om dispensasjon til å kunne fly under 300m i forbindelse med kalvetellingene. Under normale forhold er det kun behov for 1 tur årlig, men dersom denne tellingen er mislykket kan det være nødvendig med flere forsøk.

Dette er en oppgave som utføres årlig og NINA vil med dette søke om en flerårig dispensasjon for perioden 2020-2024 (5 år).

Ved spørsmål kan undertegnede kontaktes.

Med hilsen

Roy Andersen
NINA, tlf 92403331

Adresseliste:

Dovrefjell nasjonalparkstyre

Postboks 987

2626 Lillehammer

Epost: fminpost@fylkesmannen.no

Kopi: fmopcsb@fylkesmannen.no

Nasjonalparkstyret for Forollhogna,

Postboks 2600

7734 Steinkjer

E-post: fmlpost@fylkesmannen.no

Kopi: fmlaah@fylkesmannen.no

Rondane-Dovre nasjonalparkstyre

Fylkesmannen i Innlandet

Postboks 987

2626 Lillehammer

Epost: fminpost@fylkesmannen.no

Kopi: fmopebe@fylkesmannen.no

Kopi:

Snøhetta villreinutvalg (sundal@fjellstyrene.no)

Knutshø villreinutvalg (kur@kvikne.no)

Forollhogna villreinutvalg (post@hognareinen.no)

Rondane Sør villreinutvalg (sollia@fjellstyrene.no)

Rondane Nord villreinutvalg (dovre@fjellstyrene.no)

Norsk institutt for naturforskning ved Roy Andersen
Postboks 5685 Torgarden
7485 TRONDHEIM

Saksbehandler Eli Grete Nisja

Vår ref. 2020/6739-0 432.3

Deres ref. 583/20- Dato 23.06.2020
475.1/RoA

Forollhogna nasjonalpark - dispensasjon til lavtflyging i forbindelse med kalvetelling av villrein i 2020 - Norsk institutt for naturforvaltning

Vi viser til søknad av 3.6.2020 om dispensasjon til lavtflyging (under 300 m) i forbindelse med kalvetelling av villrein i Forollhogna villreinområde for perioden 2020-2024, samt supplerende opplysninger fra Roy Andersen pr. epost den 16.6.2020.

Søknaden er behandlet som delegert sak **DV 21/2020**.

Vedtak:

Nasjonalparkstyret for Forollhogna v/nasjonalparkforvalter gir Norsk institutt for naturforskning v/Roy Andersen dispensasjon fra verneforskriftens § 3, punkt 5.1 til lavtflyging (under 300 m) i forbindelse med kalvetelling av villrein i Forollhogna nasjonalpark.

Tillatelsen gjelder for perioden 15.juni – 1. august for 2020.

Vilkår

- *Tillatelsen gjelder for bruk av helikopter og småfly for NINA-personell og/eller den NINA engasjer for oppdraget med kalvetelling.*
- *Flygingen skal begrenses til det nødvendige for å gjennomføre kalvetellingen, og skje så skånsomt som mulig for ikke å forstyrre villreinen unødig.*
- *Flygingen bør så langt det er mulig gjennomføres på hverdager for å unngå helg da det kan forventes mer folk på tur i fjellområdene.*
- *Det skal i etterkant av registreringsarbeidet gis en rapport til nasjonalparkstyret om gjennomføring av oppdraget mht bruke av helikopter/småfly og flygetid, og en vurdering av reaksjonen hos villreinen.*
- *Søker er ansvarlig for at vilkårene i tillatelsen overholdes.*

Hjemmel

Tillatelsen er fattet med hjemmel i verneforskriftens § 3, punkt 5.3 d.

Begrunnelse

Forsknings- og overvåkningsarbeidet som utføres i forhold til villreinen i Forollhogna bidrar til å gi et økt kunnskapsgrunnlag som også vil kunne komme til anvendelse for forvaltningen av både verneområdene og villreinstammen, og dermed kunne bidra til styrking av verneverdiene. Sett i lys av at det innføres en kvalitetsnorm for villrein er det også viktig å få et oppdatert kunnskapsgrunnlag for villreinbestanden i Forollhogna.

Bruken av helikopter i forbindelse med lavtflygingen vurderes å være like lite forstyrrende som bruken av småfly, og samlet sett kan det se ut til at den totale flytiden kan bli mindre ved bruk av helikopter. Lavtflygingen er en kortvarig og forbigående forstyrrelse. En tillatelse til bruk av helikopter vurderes ikke å stride mot verneformålet og heller ikke at det vil påvirkre verneverdiene i nasjonalparken.

Det gis likevel tillatelse for bare ett år da man ønsker å innhente erfaringer fra både NINA og andre brukergrupper av området. Det vil så bli forberedt en sak for nasjonalparkstyret for den flerårige søknaden.

Vedtaket kan påklages jfr. forvaltningslovens § 28. Klagefristen er 3 uker fra mottatt brev (§ 29).

Saksdokumenter

1. Søknad om dispensasjon til lavtflyving under 300 m) i forbindelse med kalvetelling av villrein i perioden 2020-2025 (5år), Norsk institutt for naturforskning, 03.06.2020.
2. E-post med supplerende informasjon fra Roy Andersen, NINA, 16.6.2020.

Andre saksdokumenter

1. Forvaltningsplan for Forollhogna nasjonalpark, 2004.
2. NP sak 38/2013. Forollhogna nasjonalpark – tillatelse til flyging under 300m i forbindelse med kalvetelling, NINA.
3. Delegert vedtak – Rondane NP – Motorferdsel 2020-2024 – lavtflyving i forbindelse med kalvetelling av villrein – NINA, 23.6.2020.
4. Delegert sak nr. 056-2020, tillatelse til lavtflyving i Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark i forbindelse med fotografering av fostringsflokker av villrein i juni-august i 2020-2024, NINA, 22.6.2020.

Saksopplysninger

Søknaden

Norsk institutt for naturforskning (NINA) søker om tillatelse til å bruke helikopter og/eller småfly for å gjennomføre kalvetellingen i villreinstammen i Forollhogna for tidsrommet 15.juni til 1.august for 5-årsperioden 2020 - 2024. Det er søkt om det samme for villreinområdene i Rondane, Knutshø og Snøhetta.

Fra søknaden, datert 3.6.2020:

NINA utfører årlig kalvetelling av villrein som et ledd i det nasjonale overvåkingsprogrammet for hjortevilt -villreindelen. Overvåkingsprogrammet utføres på oppdrag fra Miljødirektoratet, og NINA har fått fornyet kontrakt for dette arbeidet. Kalvetellingen foregår i perioden 15. juni til den 1. august (væravhengig) og utføres ved at fostringsflokker lokaliseres og fotograferes fra helikopter eller småfly. Rondane, Forollhogna, Snøhetta og Knutshø villreinområder inngår blant de seks faste overvåkingsområdene for villrein. Utvalget bistår under denne tellingen.

I forbindelse med gjennomføringen av kalvetellingene kan det være en fordel å kunne fly under 300m i forbindelse med tellingen (ned til 150m over terrenget som er minste tillatt flyhøyde i forbindelse med luftfart generelt). I kupert fjellterreng er det vanskelig å følge høyden fortløpende når en flyr og det er ulike observasjonsforhold i ulike områder til ulike tid. Det er forskjeller i terreng (myr, skog, ur, lavdekke), lys/vær forhold og villreinen (pelsfarge/tid på sommeren, flokkstørrelse) som alle påvirker hvilke høyder som er best under tellingen.

NINA søker forvaltningsmyndighetene for nasjonalparkene om dispensasjon til å kunne fly under 300m i forbindelse med kalvetellingen. Under normale forhold er det kun behov for 1 tur årlig, men dersom denne tellingen er mislykket kan det være nødvendig med flere forsøk.

Dette er en oppgave som utføres årlig og NINA vil med dette søke om en flerårig dispensasjon for perioden 2020-2024 (5 år).

Supplerende opplysninger fra Roy Andersen i e-post 16.6.2020:

«Vår erfaring fra bruk av helikopter på kalvetelling (og annet telling av villrein) tilsier ikke mer forstyrrelse av flokkene totalt sett enn bruk av småfly. Reinen springer like lite/mye ved bruk hhv småfly og helikopter er vår erfaring. Det kan like gjerne være ulike situasjoner som avgjør det: dvs. en må kanskje bruke mye tid til å gjøre det mulig å få fotografert flokkene ved bruk av småfly (best mulig bilder mm). På de fleste mindre flokker (under 200dyr) kan en nesten alltid bare redusere farten og passere flokken på rett avstand/høyde med helikopter når en tar bildene, uten behov for flere runder rundt flokken (småfly) for å få rett posisjon/høyde. Større flokker kan kreve noe mer tid, men betraktelig mindre enn ved bruk av småfly. Oftest så flytter flokkene seg mindre enn 100-200m i forbindelse med fotografering, uavhengig av bruk av helikopter/småfly. I

mange tilfeller reagerer rein mindre på helikopter enn småfly. Vi har derfor alltid vurdert bruk av helikopter og småfly som like når det gjelder forstyrrelser, men kostnad/tradisjon har medført at småfly har vært brukt i nordområdene så lenge. Erfaringen til mannskapet som utfører tellingen har sannsynligvis mer å si for forstyrrelser enn bruk av helikopter kontra småfly.»

Kort oppsummert vurderer NINA bruken av helikopter/småfly slik:		
	Fordeler	Ulemper
Helikopter	Mye bedre utsikt - oppdager lettere flokker = bedre telling = mindre flytid Mindre tid ved flokkene - enklere/raskere å få rett oversikt for å få tatt gode bilder Varierende fart etter behov	Kostnad Mer støy
Småfly	Kostnad Litt mindre støy	Dårlig utsyn/tilnærmet null utsikt rett fremover Mer tid rundt flokkene/få rett oversyn før fotografering Stor fart hele tida

Andre opplysninger

Vernemyndighetene for verneområdene i Rondane og Dovrefjell-Sunndalsfjella har gjort delegert behandling av søknadene og gitt tillatelser for lavtflyging med helikopter for omsøkte 5-årsperiode i hhv. Rondane, Knutshø og Snøhetta villreinområder.

Villreинutvalget for Forollhogna har under utarbeidelse en søknad om tillatelse til bruk av helikopter for minimumstillingen for kommende år.

Hjemmelsgrunnlag – verneforskrift og naturmangfoldloven (NML)

§ 2 Formålet med opprettelsen av Forollhogna nasjonalpark er:

- å bevare et stort, sammenhengende og i det vesentlige urørt fjellområde
- å bevare i naturlig tilstand landskapsformer og det biologiske mangfoldet med en variert vegetasjon med stort innslag av kravfulle plantearter og et rikt dyreliv med en høyproduktiv villreinstamme
- å verne om kulturminner og kulturlandskapsinnslag

Det er et overordnet mål å holde omfanget av motorisert ferdsel i nasjonalparken på et minimum og begrense ferdselen til det strengt nødvendige. Derfor er motorisert ferdsel i nasjonalparken som utgangspunkt forbudt jf. verneforskriftens § 3, punkt 5.1:

«Motorisert ferdsel til lands og til vanns, herunder bruk av luftfartøy lavere enn 300 meter er forbudt.»

I følge verneforskriftens § 3, punkt 5.3, bokstav c) heter det at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til «lavtflyging i forbindelse med beiterregistrering og viltregistreringer». I forvaltningsplanen for nasjonalpaken, kap. 4.4.6, gis det en nærmere beskrivelse av behovet for lavtflyging i forbindelse med tellinger av villrein gjennom året, og at dette er et godt organisert opplegg. Videre heter det at forvaltningsmyndigheten er innstilt på å gi tillatelse, og der det er hensiktsmessig bør det kunne gis flerårige tillatelser – «dette synes å være særlig aktuelt for villreintellinger, som synes å ha strekt preg av regelmessighet».

Søknaden skal også vurderes etter Naturmangfoldlovens (NML) §§ 8-12.

Myndighet

Tilsvarende søknad ble behandlet i nasjonalparkstyret i sak 38/2013 hvor det ble gitt en 5-årig tillatelse til lavtflyging under 300 m med småfly.

Denne søknaden omhandler bruk av helikopter, noe som ikke tidligere har vært behandlet i nasjonalparkstyret. Det er derfor, i samråd med styreleder, kommet fram til at søknaden behandles delegert for *ett* år, og at den flerårige søknaden legges fram nasjonalparkstyret.

Søknaden for 2020 behandles delegert av nasjonalparkforvalter, jf. delegeringsreglementet pkt. 4.6.1, vedtatt av nasjonalparkstyret for Forollhogna 15.6.2020.

Vurdering

Søknaden fra NINA er å betrakte som en videreføring av tidligere tillatelse om lavtflyging under 300 m i forbindelse med kalvetellingen, og prosjektet inngår i et flerårig overvåkingsprogram på oppdrag fra Miljødirektoratet.

Det som er annerledes i denne søknaden er bruken av helikopter i stedet for småfly. NINA v/Roy Andersen gir en vurdering av fordeler og ulemper med bruk av helikopter kontra småfly, og nasjonalparkforvalter ser at fordelene er vesentlig større enn ulempene mht. forstyrrelser av villreinen, mindre flytid i nasjonalparken og et bedre resultat av fotograferingen. Det søkes om 1 tur pr. sommer, og dersom den mislykkes må det gjøre et nytt forsøk.

Kunnskapsgrunnlaget for både verneverdiene generelt i nasjonalparken og spesielt for villrein vurderes å være tilfredstillende for å behandle denne søknaden (NML § 8), og «Føre-var-prinsippet» kommer derfor ikke til anvendelse (NML § 9).

Kalvetellingen er for øvrig med på å styrke kunnskapsgrunnlaget om villreinen i Forollhogna, og ny kunnskap vil også tilflyte både villreinforvaltningen og verneområdeforvaltningen.

NINA leverer i sin søknad med supplerende opplysninger pr. epost, faglige vurderinger mht. hva som påvirker villreinen mest av helikopter og småfly. Ut ifra deres erfaringer ser det ut til at bruk av helikopter ikke medfører økte fortyrrelser i forhold til bruk av småfly. Bruk av helikopter vil slik det beskrives medføre en korter flytid i området enn bruk av småfly. Lavtflygingen er en kortvarig og forbigående forstyrrelse.

Formålet med oppdraget er å få til god fotografering av villreinen for så i ettertid analysere bildene, og det ligger da i oppdragets hensikt at forstyrrelse av villreinen forsøkes å unngås så mye som mulig. Kalvetellingen har vært og er et regelmessige oppdrag, og viktige data for villreinforvaltningen.

Det er også verdt å merke seg at i løpet av vinterne utfører villreinutvalget en minimumstellingen som et fast oppdrag. Her har det vært benyttet småfly, og det har ofte medfører flere dager med forsøk på telling. Værforholdene vinterstid kan være krevende. Utvalget har gitt tilbakemeldinger om at de også ønsker å benytte helikopter da dette viser seg å være en bedre metodikk.

Dersom det nå viser seg at bruk av helikopter fører til 1 dag med flyging i løpet av sommeren (NINA) og 1 dag i løpet av vinteren (utvalget), kan det se ut som om det kan redusere den samlede tiden av lavtflyging for telling av villrein i løpet av året, og slik sett mindre belastning på villreinen (NML § 10).

Forvaltningsplanen beskriver kun bruk av småfly til registrering av villrein, og årsaken til det kan være at bruk av helikopter ikke var aktuelt på den tiden forvaltningsplanen ble utarbeidet. Verneforskriften, § 3, punkt 5.3 bokstav c), gir derimot ingen føringer mht. bruk av luftfartøy i forbindelse med lavtflyging, og forvalter vurderer det derfor slik at bruk av helikopter også omfattes av dette punktet i verneforskriften.

Siden søknader bruk av helikopter i Forollhogna nasjonalpark ikke har forekommet tidligere og det derfor ikke foreligger noen forvaltningspraksis fra styret, må den flerårige søknaden behandles av styret.

Nasjonalparkforvalter behandler søknaden for 2020 delegert hvor det gis tillatelse til bruk av helikopter. Det vil samtidig bli stilt vilkår om at det gis en tilbakemelding om erfaringer med helikopterbruken. Samtidig vil forvaltningsmyndigheten også ha muligheten til å få tilbakemeldinger fra andre brukergrupper på helikopterbruk.

Det er verdt å merke seg at Forollhogna nasjonalpark er et forholdvis stille og uberørt fjellområde med liten aktivitet av motorisert ferdsel, og det kan derfor for folk som ferdsel i fjellet oppleves negativt med helikopter som kommer lavt og nært innpå.

NML §§ 11 – 12 (kostnader ved miljøforringelse og miljøforsvarlige teknikker) kommer ikke til anvendelse.

Samlet vurdering

Kalvetelling hos villrein er et regelmessig oppdrag som gir økt kunnskap om villreinen, og det fremkommer nyttig kunnskap også for forvaltningen av både villreinstammen og leveområdene. Sett i lys av at det innføres en kvalitetsnorm for villrein er det også viktig å få et oppdatert kunnskapsgrunnlag for villreinbestanden i Forollhogna.

Bruken av helikopter i forbindelse med lavtflygingen vurderes å være like lite forstyrrende som bruken av småfly, og samlet sett kan det se ut til at den totale flytiden kan bli mindre. Lavtflygingen er en kortvarig og forbigående forstyrrelse. En tillatelse til bruk av helikopter vurderes ikke å stride mot verneformålet og heller ikke at det vil påvirke verneverdiene i nasjonalparken.

Forvalter vurderer det videre at forsknings- og overvåkningsarbeidet som utføres i forhold til villreinen i Forollhogna bidrar til å gi et økt kunnskapsgrunnlag som også vil kunne komme til anvendelse for forvaltningen av verneområdene, og dermed kunne bidra til styrking av verneverdiene.

Det gis likevel tillatelse for ett år da man ønsker å innhente erfaringer fra både NINA og andre brukergrupper av området. Det vil så bli forberedt en sak for nasjonalparkstyret for den flerårige søknanden.

Vedtaket kan påklages jfr. forvaltningslovens § 28. Klagefristen er 3 uker fra mottatt brev (§ 29).

Vi gjør oppmerksom på at dette er en tillatelse gitt etter verneforskriften for Forollhogna nasjonalpark, og at det kan være nødvendig med innhenting av tillatelser etter motorferdseleven med tilhørende forskrifter hvor kommene er myndighet.

Vedtaket blir publisert i Miljøvedtaksregistret (www.miljovedtak.no) som er et offentlig register som gir allmenheten fri tilgang til enkeltvedtak og forskrifter på miljøområdet. Forvaltningsmyndigheten som har truffet enkeltvedtak har plikt til å registrere vedtak i Miljøvedtaksregistret.

Med hilsen

Eli Grete Nisja
nasjonalparkforvalter

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

**Nasjonalparkstyret
for Forollhogna**

Kopi til:

Tynset kommune		2500	TYNSET
Røros kommune	Bergmannsgt. 23	7374	RØROS
Tolga kommune		2540	TOLGA
Fylkesmannen i Innlandet	Postboks 987	2604	LILLEHAMMER
Midtre Gauldal kommune	Rørosveien 11	7290	STØREN
Fylkesmannen i Trøndelag	Postboks 2600	7734	STEINKJER
Villreinnemnda for Forollhogna	Postboks 987	2604	LILLEHAMMER
Holtålen kommune	Bakkavegen 1	7380	ÅLEN
Villreinutvalget for Forollhogna			
Os kommune	Rytrøa 14	2550	OS I ØSTERDALEN
Rennebu kommune	Myrveien 1 Berkåk	7391	RENNEBU

Buøy, Tove Elisabeth

Fra: Roy Andersen <Roy.Andersen@nina.no>
Sendt: tirsdag 16. juni 2020 15:52
Til: Berge, Eirin
Kopi: Haug, Astrid Alice; Børve, Lars
Emne: RE: Vedrørende søknad om lavtflyging - behov for mer informasjon

Hei!

Angående bruk av helikopter kontra småfly i forhold til kalvetelling. Kopi til flere forvaltere da de har nok samme spørsmål?!

Historisk sett så har det vært tradisjon for bruk av småfly ifm kalvetelling i nordområdene (Forollhogna, Knutshø, Snøhetta og Rondane) da Røros flyklubb har vært brukt. Hovedsakelig på grunn av kostnads forskjeller ved flyving. I sørområdene (Setesdal Ryfylke og Hardangervidda) har det de siste 30 årene vært brukt helikopter til kalvetellingene. Terrenget i Setesdal Ryfylke er mer utfordrende i på grunn av topografi (veldig kupert terreng) og på Hardangervidda på grunn av store flokker som har gjort at NINA har brukt helikopter i disse områdene. Samtidig har det vært enkel tilgang på helikopter i disse områdene, mens det ikke har vært det i nordområdene.

Vår erfaring fra bruk av helikopter på kalvetelling (og annet telling av villrein) tilsier ikke mer forstyrrelse av flokkene totalt sett enn bruk av småfly. Reinen springer like lite/mye ved bruk hhv småfly og helikopter er vår erfaring. Det kan like gjerne være ulike situasjoner som avgjør det: dvs en må kanskje bruke mye tid til å gjøre det mulig å få fotografert flokkene ved bruk av småfly (best mulig bilder mm). På de fleste mindre flokker (under 200dyr) kan en nesten alltid bare redusere farten og passere flokken på rett avstand/høyde med helikopter når en tar bildene, uten behov for flere runder rundt flokken (småfly) for å få rett posisjon/høyde. Større flokker kan kreve noe mer tid, men betraktelig mindre enn ved bruk av småfly. Oftest så flytter flokkene seg mindre enn 100-200m i forbindelse med fotografering, uavhengig av bruk av helikopter/småfly. I mange tilfeller reagerer rein mindre på helikopter enn småfly. Vi har derfor alltid vurdert bruk av helikopter og småfly som like når det gjelder forstyrrelse, men kostnad/tradisjon har medført at småfly har vært brukt i nordområdene så lenge. Erfaringen til mannskapet som utfører tellingen har sannsynligvis mer å si for forstyrrelse enn bruk av helikopter kontra småfly.

Kort oppsummert vurderer vi bruken av helikopter/småfly slik:

Helikopter

Fordeler:

- mye bedre utsikt (oppdager lettere flokker = bedre telling = mindre flytid)
- mindre tid ved flokkene (enklere/raskere å få rett oversikt for å få tatt gode bilder)
- varierende fart etter behov

Ulemper:

- kostnad
- mer støy

Småfly

Fordeler:

- kostnad
- litt mindre støy

Ulemper:

- dårlig utsyn/tilnærmet null utsikt rett fremover
- mer tid rundt flokkene/få rett oversyn før fotografering
- stor fart hele tida

Er det ønskelig, så kan vi nok med litt planlegging kunne ha med en/flere nasjonalpark forvalter som observatør under kalvetellingen (dog 1 om gangen...).

Dette vedvarende finværet har medført att flere lokale har blitt noe utålmodige når det gjelder gjennomføring av kalvetellingen.

Med hilsen

Roy Andersen

Roy Andersen

Norsk institutt for naturforskning - NINA

Postadresse: Postboks 5685, Torgarden, 7485 Trondheim
Besøks/leveringsadresse: Høgskoleringen 9, 7034 Trondheim
73 80 14 00 • 924 03 331 • www.nina.no

From: Berge, Eirin <fmopebe@fylkesmannen.no>

Sent: tirsdag 16. juni 2020 10:31

To: Roy Andersen <Roy.Andersen@nina.no>

Subject: Vedrørende søknad om lavtflyging - behov for mer informasjon

Hei,

Jeg viser til søknad og tidligere eposter.

Jeg har nå begynt å se på søknaden, og sett på tidligere gitte tillatelser til lavtflyging som omsøkt.

Ser at tillatelsen som ble gitt i forhold til lavtflyging i forbindelse med kalvetelling gjaldt for årene 2013-2017 i Rondane og Dovre, og at det kun var gitt til bruk av småfly. Dette er for øvrig i henhold til forvaltningsplanens retningslinjer.

Ser at dere nå også søker om bruk av helikopter til tellinga – kan du utdype dette behovet og eventuelt gi noen kommentarer i forhold til bruk av helikopter og forstyrrelser på reinen sammenlignet med bruk av småfly?

Med vennlig hilsen

Eirin Berge
Nasjonalparkforvalter

**Rondane og Dovre
nasjonalparker**

Telefon: 915 38 046

E-postmottak: fminpost@fylkesmannen.no

Web: <http://www.nasjonalparkstyre.no/Rondane-Dovre/>

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2018/11287

Saksbehandler: Astrid Alice Haug

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Nasjonalparkstyret for Forollhogna	40/2020	27.11.2020

Byggeskikkveileder for Forollhogna nasjonalpark med tilliggende landskapsvernområder – slutføring og utsending

Innstilling til vedtak:

Nasjonalparkstyret for Forollhogna er veldig fornøyd med den utarbeidede byggeskikkveilederen for verneområdene i Forollhogna, og vil gi ros til Norconsult as v/Birgit Wikan Berg for godt utført arbeid på vegne av fylkeskommunene og nasjonalparkstyret.

Nasjonalparkstyret setter stor pris på at det har vært mulig å få gjennomført arbeidet som et fellesprosjekt med Trøndelag og Innlandet fylkeskommuner. Det er av avgjørende betydning at prosjektet er gitt økonomisk støtte fra disse, tilskuddsmidler fra Riksantikvaren og tilskudd via ordningen «Utvalgte kulturlandskap».

Nasjonalparkstyret håper at veilederen kan bli et nyttig verktøy for mange og til inspirasjon for å ta vare på bygninger og viktige bygningsmiljø i regionen. Utdrag fra veilederen:

«Å tilrettelegge for fortsatt bruk av området og bygningene, basert på god innsikt i tradisjonene, er det viktigste virkemiddelet vi har for å oppnå formålet med vernet.»

Nasjonalparkstyret vil selv bruke veilederen aktivt som kunnskapsgrunnlag i veiledning og saksbehandling, og som grunnlag for revidering av forvaltningsplaner og diskusjon om styrets rolle i forvaltning av bygningsarven i verneområdene.

Veilederen er ment å være et hjelpemiddel til å forstå den lokale byggeskikken i Forollhogna-området, både for de som har eiendommer innenfor verneområdene, for kommunene og andre som er viktige forvaltere av bygningsarven. Veilederen vil også kunne brukes for de seterområdene som ligger utenfor verneområdene i de aktuelle kommunene.

Nasjonalparkstyret vil oppfordre de berørte kommunene rundt Forollhogna til å ta veilederen i bruk og aktivt formidle denne til egne saksbehandlere, politikere, tiltakshavere og andre aktuelle aktører lokalt. Vi håper kommunene kan innarbeide veilederen i kommunale planer, og legge vekt på veilederens innhold i behandling av byggesaker, tilskuddsmidler mv.

Oppfølgende tiltak

1. Nasjonalparkstyret vil prioritere å følge opp veilederen med et særskilt vedlegg for byggesøknader - råd for søknader om byggetiltak, rutiner for saksbehandling/saksgang mv. Det vises til saksutredning.
2. Nasjonalparkstyret vil i samarbeid med kommunene særlig legge vekt på følgende:
 - Bidra til at byggeskikkveilederen blir satt på sakskartet i kommunene rundt Forollhogna
 - Bidra til innarbeiding av veilederen i kommunale planer
 - Legge vekt på kunnskapen i veilederen ved behandling av søknader
 - Bidra med formidling av kunnskapen til brukerne
 - Arrangere lokale møter – formidling av kunnskapen i samarbeid med lokale aktører
3. Nasjonalparkstyret vil fremheve betydningen av å diskutere og fordele ansvar for flere oppfølgende tiltak med lokale aktører/eiere, kommuner, fylkeskommuner, museer og andre fagmiljø:

Supplerende kunnskap (vedlegg til veilederen)

Veilederen bør over tid suppleres med ytterligere nødvendig kunnskap i vedlegg knyttet til bla. utføring av arbeid med restaurering, istandsetting og nybygging basert på materialkunnskap, gamle handverkstradisjoner og handverksteknikker.

Behov for kompetansedager og kurs

Det er behov for å gjennomføre kompetansedager og kurs for eiere, utførende snekkere/handverksmiljø for generelt å øke kompetansen hos de som skal utføre arbeidet. Hvem som tar videre tak i dette må drøftes med forvaltningsaktører og relevante fagmiljøer.

Økte ressurser til veiledning

Det bør jobbes videre med å få til økte ressurser til veiledning til brukerne/eierne – både i forhold til tilstandsvurderinger, planlegging av og søknad om tillatelse til tiltak, men også for bistand til søknad om tilskudd.

Uthus-prosjekt

For verneområdene i Forollhogna burde det vært et eget «uthus-prosjekt» ala Røros – for å kunne ivareta et utvalg viktige fjøs- og uthusbygninger som er truet av forfall innenfor verneområdene og i randsona til disse.

Vedlegg (på nett):

Byggeskikkveileder for Forollhogna nasjonalpark med tilliggende landskapsvernområder

Høringsuttalelser

Kort oppsummering av høringsinnspill og gjennomgang av uttalelser

Andre saksdokumenter:

24.04.2020 Høring av ny Byggeskikkveileder – Forollhogna nasjonalpark og tilliggende landskapsvernområder

Saksopplysninger

Ny felles byggeskikkveileder

Byggeskikkveileder for Forollhogna nasjonalpark med tilliggende landskapsvernområder er utarbeidet av Norconsult AS v/Birgit Wikan Berg. Veilederen tar utgangspunkt i de verneområdene som nasjonalparkstyret forvalter og spesielt seterområdene rundt Forollhogna.

Samarbeidsprosjekt

Veilederen er laget på bestilling fra Nasjonalparkstyret for Forollhogna, Innlandet fylkeskommune (tidligere Hedmark) og Trøndelag fylkeskommune (tidligere Sør-Trøndelag). Initiativ til veilederen er tatt i samarbeid med verdensarvkoordinator for Røros bergstad og Cirkumferensen. Hedmark fylkeskommune (nå Innlandet fylkeskommune) har stått som formell søker om tilskuddsmidler på vegne av aktørene og prosjektet.

Arbeidet med veilederen er finansiert ved hjelp av midler fra de to fylkeskommunene, Riksantikvaren, og de to berørte fylkesmennene gjennom ordningen Utvalgte kulturlandskap (UKL i 2020 via Os kommune og Midtre Gauldal kommune). I tillegg har styringsgruppa og flere av kommunene bidratt med egeninnsats i prosjektet.

Arbeidet har vært organisert med ei *styringsgruppe/prosjektgruppe på 3* bestående av en administrativ representant for hver av de to fylkeskommunene og nasjonalparkforvalter på vegne av nasjonalparkstyret. Prosjektet har leid inn Birgit Wikan Berg som konsulent og forfatter fra Arkitektene Berg og Østvang AS og Norconsult AS.

En stor del av arbeidet har bestått i gjennomgang av eksisterende forvaltningsplaner og veiledere om byggeskikk, innhenting og sammenstilling av eksisterende kunnskap, kontakt til kommunene og fylkeskommunene for supplerende kunnskap om bygningsarven, innhenting av kunnskap fra ulike ressurspersoner, befaringer og dokumentasjon i felt, og deltagelse og informasjon i møter. Alt dette som grunnlag for utarbeiding av selve veilederen.

Bakgrunn for veilederen - unike verdier

Nasjonalparkstyret for Forollhogna forvalter Forollhogna nasjonalpark, 8 landskapsvernområder (seterdaler) og Grøntjønnan naturreservat. Innenfor verneområdene i Forollhogna er det rundt 1700 bygninger, de aller fleste er seterbygninger og utmarkshus.

Området er berørt av flere kvalitetsstatuser med relevans til bygningsarven. Store deler av verneområdene i Forollhogna ligger innenfor verdensarven Røros og Circumferensen. To store «Utvalgte kulturlandskap» ligger i dette området: Seterdalene i Budalen (Midtre Gauldal) og seterdalene Vangrøftdalen og Kjurrudalen (Os).

Seterlandskap med setervoller, utmarksslåtter, bebyggelse og kulturminner er en sentral og viktig del av verneverdiene i området. Å tilrettelegge for fortsatt bruk av området og bygningene, basert på god innsikt i tradisjonene, er det viktigste virkemiddelet vi har for å oppnå formålet med vernet.

Forholdet til verneforskrifter og forvaltningsplaner

Verneforskriftene åpner ikke for ny fritidsbebyggelse i verneområdene, men forskriftene åpner for muligheten til å søke om tilbygg til eksisterende bebyggelse, riving av eldre bebyggelse, oppføring av ny bebyggelse for setring og beitebruk mv. I tillegg behandler styret søknader om

fasadeendringer, oppføring av mindre bygg som uthus og do på seter og fritidseiendom. Det kan også gis tillatelse til bruksendring, ombygging mv. Mange søknader er en kombinasjon av riving, nybygg, fasadeendring og istandsetting.

Økt kunnskap, og tidlig veiledning til søker er noe av det viktigste man kan foreta seg for å ivareta bygningsarven i området, og for å tilpasse nytt til eksisterende bebyggelse og natur- og kulturmiljø.

Noe av hensikten med byggeskikkveilederen er også å forenkle forvaltningsplanene for verneområdene, og trekke et klarere skille mellom forskrifter og retningslinjer, politikk, råd og veiledning.

Økt bevissthet og økt kunnskap i «alle ledd» er særlig viktig, og tidlig innsats her som ellers i samfunnet er å foretrekke – fremfor å komme inn med vilkår og krav sent i en søknadsprosess.

Veilederen – et viktig grunnlag for revidering av forvaltningsplanene

Byggeskikkveilederen vil være et viktig grunnlag for revidering av forvaltningsplanene i Forollhogna – hva er det nasjonalparkstyret skal mene noe om – og ikke - i behandling av søknader etter verneforskriftenes bestemmelser? Hva skal være råd man gir til tiltakshaver og hva bør være klare vilkår i en byggesak? Og hvilke roller bør de ulike forvaltningsaktørene ha? Det bør trekkes opp et klarere skille mellom kommunenes rolle og vernemyndighetenes rolle i behandling av byggesøknader. Og hvem har mulighet, ressurser og kompetanse til å veilede tiltakshaver og bidra med kompetansebygging i handverksmiljøene?

Det er viktig å presisere at byggeskikkveilederen i seg selv ikke er et politisk dokument, men en faglig veileder.

Tema bygningsvern og byggeskikk er viktig i de fleste forvaltningsplanene rundt Forollhogna, slik at veilederen bør tillegges vekt i saksbehandling innenfor disse områdene. I hvor stor grad man skal sette detaljerte vilkår til byggetiltak er noe nasjonalparkstyret må diskutere ved revidering av forvaltningsplanene, samt ved behandling av den enkelte byggesøknad.

Kommunenes rolle

Vi ser at tidlig råd og veiledning er særlig viktig i byggesaker, og at kommunene bør tar større ansvar for bygninger og bygningsvern innenfor verneområdene i sin kommune. Fylkeskommunens rolle og lokale museer er også særlig viktig i forhold til veiledning og kompetanseheving.

Det er opp til de ulike forvaltningsaktørene å velge hvordan de vil bruke veilederen, og om de ønsker å tillegge den vekt i saksbehandling eller ikke. For at kommunene som plan- og bygningsmyndighet skal kunne tillegge veilederen vekt i saksbehandling må hensyn til byggeskikk og bygningsarv innarbeides i arealplaner og kulturminneplaner, slik at det kan legges vekt på veilederen ved søknader om tilskudd til tiltak eller ved søknader om byggetiltak (hjemmel til å sette vilkår).

Målet med veilederen

Veilederen skal gi økt kunnskap og bidra til bevissthet om bygningsarv, lokal byggeskikk og byggetradisjoner i området. Den er ment å være et hjelpemiddel i alle saker som berører bygningene innenfor verneområdene, enten det gjelder spørsmål om vedlikehold, reparasjon, istandsetting, tilbygg, restaurering, rekonstruksjoner, bruksendring eller oppføring av nye bygninger.

Målet er at veilederen skal bli et nyttig redskap for grunneiere og rettighetshavere, for forvaltningsmyndigheter og for folk flest som er interessert i kunnskap om området.

Veilederen vil også kunne brukes for de seterområdene som ligger utenfor verneområdene i de aktuelle kommunene.

Veilederen inneholder:

- en beskrivelse av ulike type seter- og utmarksbebyggelse i området, viktige fellestrekk ved byggeskikken for hele området og viktige særtrekk for enkelte områder
- råd om hvordan vi kan ta vare på verdifulle bygninger, bygningsmiljø, lokal byggeskikk og byggetradisjoner
- råd om hvordan vi tar hensyn til viktige verdier i seterlandskapet ved gjennomføring av tiltak på både eksisterende bygg og ved oppføring av nye.

Høring av veilederen

Utkast til byggeskikkveileder ble sendt på en administrativ høringsrunde til kommunene rundt Forollhogna i juni 2019. Bearbeidet utkast til veileder ble sendt ut til høring våren 2020 til berørte kommuner, fylkeskommuner, og fylkesmenn, samt andre offentlige instanser og lokale aktører som museer, historielag, fjellstyrer mv. Det ble også sendt ut pressemelding og informasjon til bruk på nett for å få lokalt engasjement rundt veilederen.

Det kom inn i alt 10 høringsuttalelser, herav innspill fra 4 av kommunene (Tolga, Tynset, Os og Holtålen) som er berørt av vernet. Oversikt over uttalelsene og selve uttalelsene er lagt på nettsidene til nasjonalparkstyret.

Høringsuttalelser generelt:

- Mange positive kommentarer om at arbeidet og veilederen er bra og viktig
- En del innspill på retting av skrivefeil og noe feil mht. bildetekster, noen kommentarer til betydningen av ord (gjennomgang – rettes opp)
- Flere ønsker supplement til veilederen (eks. retningslinjer og eksempler for mindre bygninger som eks. oppføring av do, endringsskikk)
- Gode eksempler er viktig, gjerne som supplement til planen
- Viktig at det settes krav til søknader, tilstandsvurderinger, fotodokumentasjon. Trenger god veiledning i forhold til søknader og søknadsgrunnlag
- Forholdet til plan- og bygningslov
- Viktig med oppfølging av veileder med kurs og kompetansebygging (veiledning, kurs, turer, distribusjon, «vekkelsesrunde» for både politikere, administrasjon, eiere, planleggere og utførende snekkere)

Gjennomgang av høringsinnspill

Alle høringsinnspillene er gjennomgått, og de aller fleste kommentarene – forslag til rettinger og suppleringer er tatt inn i det reviderte dokumentet, eller det er gitt henvisninger til aktuell litteratur for mer utdyping av temaet. Oversikt over høringsinnspill og hvordan de er vurdert og tatt inn i veilederen foreligger som vedlegg til saken.

Mer omfattende suppleringer har ikke vært mulig innenfor tilgjengelige rammer og ressurser. Det er gitt innspill fra noen på at det savnes enda mer fokus på utførelse – gode prosesser og

håndverksmetoder. Dette er viktige innspill som vi tenker kan følges opp i etterkant som særskilte vedlegg til veilederen (oppfølgende tiltak).

Generell vurdering

Byggeskikkveilederen er en veileder som oppsummerer kunnskap om området, samtidig som den gir råd i forhold til ivaretagelse, istandsetting og utvikling. Vi kunne nok hatt enda mer fokus på gode, praktiske og konkrete råd for istandsetting, men mye av dette må nok komme som oppfølgende tiltak gjennom kursing, kompetanseheving, veiledning og tilleggsmateriell til veilederen. Det er ikke mulig å favne alt på en gang. Vi tror likevel at veilederen slik den foreligger vil være et nyttig redskap for mange – og at den kan skape entusiasme og interesse for en viktig kulturarv i vår region. Veilederen tar utgangspunkt i verneområdene med randsoner, men vil være et nyttig redskap også utenfor disse områdene.

Styringsgruppa har ansett det som viktig at veilederen forteller områdets bygningshistorie og hvilke kvaliteter og særtrekk bygningene og bygningsmiljøene i de ulike seterområdene har. Vi har også ønsket at veilederen skulle synliggjøre viktige *fellesstrekk* for området som helhet – og viktige *særtrekk* for de ulike områdene for å gjøre oss mer bevisste på dette. Dette er også et viktig kunnskapsgrunnlag for revidering av forvaltningsplaner og for behandling av søknader.

Vi anser at økt kunnskap og bevissthet om verdiene er en forutsetning for å gjøre gode valg og for å søke råd når det er nødvendig.

Veilederen legger ikke opp til en konservering av bygningene og seterlandskapet, eller til kopiering av det gamle. Det er viktig å ta vare spesielle og typiske bygninger og bygningsmiljø for ulike tidsepoker, og la ny bebyggelse være representanter for sin tid. Samtidig må ny bebyggelse oppføres i respekt for det gamle, slik at historien fra ulike tider ivaretas og formidles videre til kommende generasjoner. Håndverkstradisjoner (kunnskap og ferdigheter) er også viktig å ta vare på og formidle videre.

Det legges opp til at veilederen kan suppleres med utfyllende opplysninger, råd og gode eksempler i særskilte vedlegg – som kan utarbeides som oppfølgende tiltak i etterkant. Det bør søkes samarbeid med flere andre aktører (kommuner, fylkeskommuner, museer og handverksmiljø) for å få dette til.

Det vil i tillegg være viktig å følge opp byggeskikkveilederen med konkrete tiltak både knyttet til veiledning, kursing, støtteordninger mv. Byggeskikkveilederen bør også tillegges vekt i kommunenes saksbehandling, både når det gjelder søknader om byggetiltak og i forbindelse med søknader om tilskudd.

Oppfølgende tiltak:

1. Formidling av byggeskikkveilederen

Byggeskikkveilederen vil som utgangspunkt foreligge i søkbar, digital utgave som nasjonalparkstyret legger ut og synliggjør på sine nettsider. Vi vil sende ut formelt brev og oppfordre kommuner, fylkeskommuner, museer, grunneierorganisasjoner, fjellstyrer og andre aktuelle forvaltningsaktører til å legge veilederen ut på sine egne nettsider, og formidle denne aktivt til sine brukere, samarbeidspartnere, egen administrasjon og til politikere.

Veilederen burde i tillegg vært trykt for bruk i møter, temaseminar ol. og for å synliggjøre denne for et bredt publikum. Dette er først og fremst et økonomisk spørsmål.

Prioritert vedlegg til veilederen – råd til byggesøknader

Det tas sikte på å utarbeide et særskilt vedlegg til veilederen i forhold til byggesøknader i verneområdene (kan også brukes ellers).

Vedlegget vil gi en beskrivelse av saksgang og utarbeidelse av et skjema over informasjon man ønsker skal følge søknaden mm.

Vedlegget utarbeides i samarbeid med fylkeskommunene, administrativ kontaktutvalg i Forollhogna (representanter for kommunene rundt Forollhogna) og verdensarvkoordinator (Røros).

Andre aktuelle vedlegg

Det er behov for flere vedlegg til veilederen. Det tas sikte på å utarbeide et etter hvert som man ser behov for det. Det kan være aktuelt for flere tema, som for eksempel:

- Eksempelsamling på godt restaureringsarbeid. Dette bør lages i samarbeid med håndverkere med god kunnskap til bygningsvern
- Det bør også vurderes om det kan gis et tilskudd til utarbeidelse av tilstandsvurderinger (utført av gode fagfolk, som i punktet over)
- En samling av eldre foto som viser utviklingen i seterbebyggelsen hadde også vært interessant. Endringskikk kunne vært belyst nærmere her.
- Nye landbruksbygg kunne også fått en bredere omtale. Hvilke krav har dagens/ og morgendagens driftsformer? Hvordan kan det tilrettelegges bedre for fortsatt drift? Her bør landbruksmyndighetene og faglagene engasjeres.

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2018/19545

Saksbehandler: Astrid Alice Haug

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Nasjonalparkstyret for Forollhogna	41/2020	27.11.2020

Vangrøftdalen og Kjurrudalen landskapsvernområde - søknad om fremføring av strøm (kabelgrøft) til bebygde eiendommer i Rabblia, Os kommune

Innstilling til vedtak:

Med hjemmel i § 3 i verneforskriften for Vangrøftdalen og Kjurrudalen landskapsvernområde avslår nasjonalparkstyret for Forollhogna søknad om fremføring av strøm til bebygde eiendommer i Rabblia i Vangrøftdalen.

Det er tidligere vist til at det langs den aktuelle trasèen er fjell i dagen, noe som gjør det mer krevende med kabelgrøft i dette området. Veggen til Rabblia er en relativt smal og stedvis bratt veg, der det kan være mer krevende enn ellers å få lagt kabel i eksisterende veg uten å måtte utvide denne.

I avgjørelsen er det lagt avgjørende vekt på at det ikke finnes *særlige grunner* til å fremføre strøm særskilt til dette området. Det er ingen setre i drift i området, og heller ikke setre tilknyttet gardsbruk i drift. Tiltaket vil derfor ikke ha betydning for landbruksmessig drift og skjøtsel av kulturlandskapet. Fremføring av strøm til eiendommer som kun benyttes til fritidsformål vil kunne føre til presedens for mange tilsvarende søknader i verneområdene i Forollhogna, og vil også kunne være med på å undergrave de vilkår som er gitt for tillatelsen til strømfremføring i Vangrøftdalen jf. styrets vedtak i sak 5/2020.

Søker: Nord-Østerdal kraftlag/NØK nett

Vedlegg: Særutskrift ST 31/2020

Andre dokumenter i saken (innhold gjengitt i saken)

06.11.2020 Brev fra nasjonalparkstyret til tiltakshaver NØK nett

17.11.2020 Brev fra NØK nett til Nasjonalparkstyret for Forollhogna

Saksopplysninger

Styresak 31/2020

Det vises til styresak ST 31/2020, fremlagt for styret i møte 30.10.2020.

Nasjonalparkstyrets vedtak i sak 31/2020 gjengis her:

«Nasjonalparkstyret for Forollhogna utsetter saken. Det bes om en beskrivelse av tiltaket i forhold til naturforholdene på stedet, hvilke tiltak er nødvendige, hva er utfordringene og hvordan kan man begrense inngrepets størrelse før saken legges fram til ny behandling.»

I brev av 06.11.2020 ble tiltakshaver bedt om å sende supplerende opplysninger til søknaden som grunnlag for behandling av saken i nasjonalparkstyrets møte den 27.11.2020. Frist for supplerende opplysninger ble satt til 18.11.2020.

Supplerende opplysninger til søknaden

Det har kommet inn utfyllende opplysninger til saken fra hytteeierne i området, og fra NØK nett – brev med 2 vedlegg (bekreftelse fra Vangrøtdalen seterveglag og revidert kart med inntegnet trasè)

Supplerende opplysninger fra hytteeierne i Rabblia v/Marianne Wethal,, brev av 07.11.2020

Rabblia er et område med beliggenhet i nordvendt terreng, bestående av to gamle setervoller og med et jorde som det dyrkes og høstes fra hvert år. Rabblia består totalt av fem hytter, hvor tre av bygningene er fra de gamle setervollene. Vi som har tilhørighet til Rabblia ønsker å verne området gjennom bruk. Det vil si at vi ønsker å bevare området, både naturmangfoldet, bygningmessig, kultur- og historiemessig.

Rabblia er avhengig av at det er personer som har tilknytning til området som ivaretar stedets karakter, med stier, kulturminner og bygninger. Flere av oss som har tilknytning til Rabblia, har en sterk tilknytning til området fra sin opprinnelse, gjennom generasjoner. Vår motivasjon til å få strøm i Rabblia handler om miljø og ivaretagelse av området. Vi ønsker å fjerne miljøforurensing fra området. Dette ved å fjerne strømaggregater som produserer eksos og støy, samt fjerning av solcellepaneler på bygningsveggene som ødelegger bygningenes karakter.

Rabblia ligger nordvendt og har derfor begrenset med soltilgang, noe som reduserer effekten av solcellepaneler. Dette medfører stort bruk av diesel- og bensinaggregater. Ingen av oss i Rabblia har intensjon til ekspansjon eller ødeleggelse av det tradisjonelle kulturlandskapet. Vi har heller ingen ønsker om fast bruk av utvendig belysning på bygningene når de ikke benyttes.

Rabbliveien er en del av Seterveiene i Vangrøftdalen og driftes av Vangrøftdalen Seterveilag. Kostnadene ved fremføring av strøm til Rabblia vil ikke belaste fellesprosjektet. Kostnadene utover anleggsbidrag på kr. 120.000 pr. abonnent vil bli dekket av abonnentene i Rabblia.

Supplerende opplysninger fra NØK nett i brev av 17.11.2020

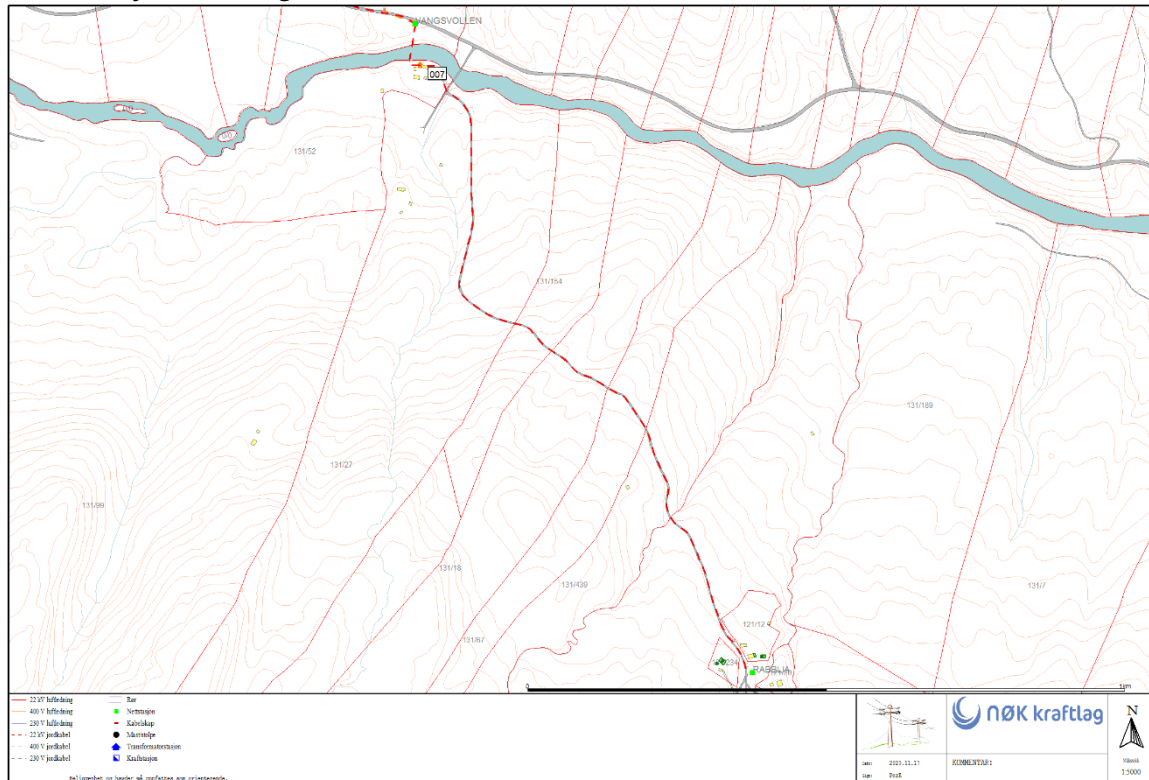
For å minimere størrelsen på inngrepet foreslår vi en presisering om at høyspentkabelen forlegges i den eksisterende kjørebanen slik at tiltaket ikke påvirker naturforholdene på stedet. I tillegg vil det benyttes rør i kabelgrøften som beskyttelse for kabelen på aktuelle strekninger der tilstrekkelig grøftedybde ikke kan oppnås uten omfattende pigging av fjell. Veien kan da ikke benyttes mens anleggsarbeidet pågår. Kjørebanen settes i stand med grus etter at høyspentkabelen er forlagt. Vi ber om at dere tar kontakt dersom det er ønskelig med ytterligere opplysninger i saken, eller om det er andre nødvendige presiseringer som kan være praktisk mulig å gjøre på nåværende tidspunkt.

Vedlegg til brev fra NØK:

Bekreftelse fra Vangrøftdalen seterveilag

Vangrøftdalen seterveilag gir NØK tillatelse til å grave ned strømkabel i veibanen opp Rabblia. Dette er nødvendig for framføring av strøm til setrene og hyttene i Rabblia. Det er en forutsetning at veibanen settes i stand igjen med grus, slik at den er i minst like god stand som før arbeidet ble påbegynt.

Kart med ny trasè inntegnet

Sakvurdering og formell behandling av søknaden

Særutskrift med saksopplysninger, sakvurdering, innstilling til vedtak og behandling av saken i styremøte 30.10.2020 fremkommer av vedlegg til saken.

Saksopplysninger og vurdering i ST 31/2020 regnes som en del av saken som nå legges frem for styret i møte 27.11.2020. Saken legges frem på nytt med samme innstilling som i styresak 31/2020, da prinsippene i saken/hovedbegrunnelsen for avslag er den samme som før.

Det blir da opp til styret å vurdere om det finnes særlige grunner for å tillate fremføring av strøm til hyttene i dette området og i såfall begrunne dette, og deretter vurdere om tiltaket kan tillates med de beskrivelser og begrunnelser som nå foreligger.

Om styret finner grunn til å gi tillatelse til strømfremføring i dette området blir det viktig å knytte tillatelsen til det eksisterende godkjente strømprosjektet slik at tilsvarende vilkår for gjennomføring og utføring blir ivarettatt.

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2020/12959

Saksbehandlere: Eli Grete Nisja/Astrid Alice Haug

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Nasjonalparkstyret for Forollhogna	42/2020	27.11.2020

Behov for tiltaksmidler i verneområdene i Forollhogna – post 1420.31 – status tiltak 2020 og forslag til innmelding av tiltak 2021

Innstilling til vedtak:

Nasjonalparkstyret for Forollhogna slutter seg til de prioriteringene av tiltak for verneområdene i Forollhogna som lagt fram i møtet, og godkjenner innmeldingen av behov for tiltaksmidler for 2021.

Saksdokumenter (følger saken)

1. Rammer og opplegg for Fylkesmannen og verneområdestyrer - innmelding av behov for midler til tiltak i verneområder og bestilling av tjenester fra SNO – 2021, brev av 3.11.2020 fra Miljødirektoratet.
2. Strategi for bruk av midler til tiltak i verneområder, 2020-2025, Miljødirektoratet.

Andre saksdokumenter:

1. Besøksstrategien for verneområdene i Forollhogna

Alle dokumentene ligger på nettsidene til nasjonalparkstyret.

Saksopplysninger

Det overordnede målet for forvaltning av verneområder er å ivareta verneformålet og verneverdiene i det enkelte verneområde. For å kunne ta vare på mange av verneverdiene kreves det ulike tiltak som skjøtsel, tilrettelegging, informasjon, overvåkning osv. Myndigheten til forvaltningen av verneområdene i Forollhogna er delegert nasjonalparkstyret som bl.a. har oppgaver knyttet til tilsyn og tiltak for å ivareta verneformålet og fremme opplevelser i området.

I statsbudsjettet post 1420.31 bevilges det midler for gjennomføring av tiltak i verneområdene, og postbeskrivelsen for post 1420.31 Tiltak i verneområde, gir viktige formelle rammer for hvordan tiltaksmidlene skal disponeres. Størrelsen på tiltaksposten avsettes i hvert års statsbudsjett og har i de siste årene økt.

Hvert verneområdestyre må melding inn behov for midler innen 10.januar 2021.

Rammer og opplegg for tiltak i verneområdene er gitt i brev fra Miljødirektoratet av 3.11.2019, jf. saksdokument.

Miljødirektoratet har utarbeidet en egen strategiene for bruk av tiltaksmidler for perioden 2020-2025, jf. saksdokument.

Målet med forvaltningen av verneområdene er å redusere truslene mot verneverdiene og å ønske folk velkommen inn for gode naturoplevelser.

Strategien vår for å nå dette målet, vil være å prioritere tiltak som innretter seg mot en bedret tilstand i verneområdene. Dette vil være tiltak som innrettes mot trusselfaktorene for de aktuelle områdene, og slike tiltak kan være både skjøtselstiltak og tilretteleggingstiltak. For å sikre en god opplevelse for besøkende, vil vi følge opp tiltak som er fremmet i besøksstrategier, og inkludert er bruk av merkevaren Norges nasjonalparker.

Prioriteringer ved bruk av midler til tiltak i verneområder

Klima – og miljødepartementet har bedt om en styrket ivaretagelse av verneverdiene i verneområdene. Bedring av tilstanden i verneområder, slik at antall truede verneområder reduseres, vil derfor ha fokus. De største negative påvirkningsfaktorene er gjengroing, fremmede arter, forstyrrelse av dyrelivet, tekniske inngrep og slitasje på vegetasjon.

Ved fordeling av midler til skjøtsel og besøksforvaltning, skal tiltakene som gir størst positiv effekt på tilstanden og som direkte bidrar til å motvirke negative påvirkningsfaktorer prioriteres.

Et delmål med budsjettposten er å tilrettelegge for de besøkende med **informasjon i tråd med merkevaren Norges nasjonalparker**. I enkelte verneområder er det ikke ønskelig med økt ferdsel av hensyn til verneverdiene. I slike områder er likevel god, oppdatert informasjon i tråd med merkevaren viktig.

Prioriteringer

1. Tiltak som direkte bidrar til å motvirke negative påvirkningsfaktorer knyttet til trusselbildet. Ramsarområder og truede naturtyper prioriteres høyest blant disse tiltakene
2. Løpende skjøtselstiltak
3. Vedlikehold av eksisterende tilrettelegging

4. Bruk av merkevaren Norges nasjonalparker i verneområder med høyt besøkstrykk
5. Bruk av merkevaren i øvrige verneområder
6. Besøksforvaltningstiltak som ikke er direkte knyttet til trusselbildet (slik som fugletårn mm.)

Forutsetninger for tildeling av midler

Tiltak skal være forankret i en skjøtsels- eller forvaltningsplan, en besøksstrategi for området eller andre relevante styringsdokumenter.

I forkant av innmeldingen må formaliteter rundt tiltaket være avklart, som plan-avklaringer og innhenting av nødvendige tillatelser for gjennomføring av tiltaket. I tillegg må eierforhold og tilsyns-/drift- og vedlikeholdsavtaler være avklart.

I Handlingsplan for styrket forvaltning av verneområdene er det presisert at "For større installasjoner som fugletårn mv. er det krav om en betydelig samfinansiering fra andre for å kunne prioritere tiltaket. Videre må eierforholdet og vedlikeholdsansvaret avklares på forhånd."

Nasjonalparkstyret tildeles tiltaksmidler etter innmelding av behov det enkelte år, og midlene må brukes det året de tildeles.

Størrelsen på beløpet varierer fra år til år – avhengig av sentrale rammer og etter en total vurdering mellom de ulike verneområdene, type tiltak og behov. Miljødirektoratet vurderer om tiltakene er innenfor postformålet eller ikke. Deretter får styret tildelt ei økonomisk ramme til bruk på de tiltak som er prioritert av styret. Det er sjelden man får tildelt ei økonomisk ramme som dekker alle de innmeldte tiltakene. Derfor er prioriteringen/rekkefølgen på tiltakene viktig.

Det er viktig å være klar over at tiltaksmidler er noe annet enn tilskuddsmidler. Styret gir ikke tilskudd til tiltak etter søknad, men kan være med på medfinansiering av tiltak som styret anser som viktig for å ivareta verneformålet.

For verneområdene i Forollhogna ble det for 2020 gitt 1.1 mill. i tiltaksmidler som er fordelt på prosjektene i henhold til innmeldingen, jf. vedlegg.

Forslag til innmelding av tiltak for 2021 ligger nederst i saksframlegget.

Det er ikke lagt inn kostnader av de ulike tiltakene, men dette vil bli lagt fram på møtet.

Strømframføring i Vangrøftdalen

I møte med Miljødirektoratet v/Olav Nord-Varhaug på Os torsdag 17.09.2020, ble spørsmålet om muligheter for delfinansiering av strømprosjektet i Vangrøftdalen tatt opp. Fra Miljødirektoratet ble det bekreftet at det var mulig å bruke tiltaksmidler for fremføring av strøm i Vangrøftdalen når dette er knyttet til setre i drift med dyr på beite i utmarka – og dette har avgjørende betydning for å ta vare på verneverdiene i området.

Olav Nord-Varhaug presiserte at det er opptil nasjonalparkstyret hvordan de prioriterer bruken av tiltaksmidlene som styret får tildelt etter innmelding av behov. Ved innmelding av behov må man da synliggjøre betydningen dette vil ha for forvaltning av verneverdiene i området, og hvilken prioritering styret gir tiltaket.

Vurderinger

Det er viktig at de flerårige og igangsatte tiltakene, som er oppfølginger av besøksstrategien, skjøtselsplaner og prioriteringer for 2019 og 2020, blir videreført og slutført i 2021. Målsettingen for tilretteleggingstiltakene på innfallsportene er at dette blir slutført i 2021 som er jubileumsåret for verneområdene i Forollhogna.

Det er ingen nye tiltak som er tatt inn på tiltakslisten for 2020.

Vurdering strømprosjekt:

Aktiv seterdrift med dyr på utmarksbeite er avgjørende for å ivareta verneverdiene i Vangrøftdalen. Vangrøftdalen og Kjurrudalen landskapsvernområde er det verneområdet i landet som har flest setre i aktiv drift med melkeproduksjon. Setermiljøet i dalene er unikt, og har i tillegg til status som landskapsvernområde også status som Utvalgt kulturlandskap. Det er derfor sentralt og viktig å støtte opp om seterdrift med dyr på utmarksbeite. Aktiv seterdrift er med på å holde seterkulturen levende, og dyr på beite i utmarka med tradisjonelt beitemønster ut fra setrene er avgjørende for ivaretagelse av natur- og kulturlandskapsverdiene. Det er viktig at nasjonalparkstyret støtter opp om og bidrar til at setring og utmarksbeite fortsetter. Den jobben beitedyra gjør – kan ikke erstattes av andre skjøtselsarbeidere.

Fremføring av strøm fremheves som sentralt og viktig for mange gårdbrukere/ seterbrukere, i tillegg til ulike stimuleringsordninger (no-fense) for å få flere dyr ut på utmarksbeite.

En innmelding av behov for midler fra nasjonalparkstyret for å styrke setring og beitebruk – kan enten skje ved innmelding av behov for midler til strøm eller gjennom ulike tiltak for å støtte opp om beiteprosjekt i området. Dersom det skal meldes inn midler til samfinansiering av strømfremføring bør dette knyttes til et beløp pr. seter i drift med melkeproduksjon som blir med i prosjektet. Dersom man får tildelt midler for 2021 må tiltaket settes i gang samme år. Utbetaling av midlene skjer etter regning for utført arbeid. En forutsetning for å utbetale eventuelle midler som blir tildelt – er at prosjektet gjennomføres innenfor de vilkår som nasjonalparkstyret har satt for fremføring av strøm i området.

Nasjonalparkstyret må i styremøtet først vurdere rent prinsipielt om de ønsker å prioritere strømprosjektet i årets innmelding og hvilken prioritet og omfang innmeldingen i så fall bør få. Dersom tiltaket skal inn på prioriteringslista, må styret stille konkrete krav til tiltakshaver i forhold grunnlagsmateriale for innmeldingen (en prosjektbeskrivelse med kostnader og finansiering og en synliggjøring av de

seterbrukerne som er med i prosjektet), og gi Foreningen Vangrøftdalen/NØK nett en frist med å komme med dette som grunnlag for endelig prioritering av tiltaket. Nasjonalparkstyret bør gi arbeidsutvalget fullmakt til endelig prioritering av tiltaket når grunnlagsmaterialet foreligger ut fra diskusjonene i styremøtet.

Forslag til innmelding av tiltak for 2021

Pri.	Navn	Tiltakskategori	Tiltakstype	Verneområde	Ansvarlig
1	Såttåhaugen - innfallsport	Tilrettelegging og informasjon	Ferdigstilling av innfallsport – info-talver, skilting, UU-tilpasset utedo og rasteplass med bord og benker. Info-kart ved Løvli	Vangrøftdalen-Kjurrudalen lvo (VV00000744)	Forv.mynd.
2	Storbekkeøya - innfallsport	Tilrettelegging og informasjon	Ferdigstilling av innfallsport – info-talver, skilting, UU-tilpasset rasteplass med bord og benker	Budalen lvo (VV00000741)	Forv.mynd.
3	Svartsjøen - innfallsport	Tilrettelegging og informasjon	Ferdigstilling av innfallsport – info-talver, skilting, UU-tilpasset rasteplass med bord og benker. Info-kart ved bomkasse Plasseterveien	Forollhogna np (VV00000597)	Forv.mynd.
4	Blåora slåtteområde	Tilrettelegging og informasjon	Istandsetting av slåttebu/infopunkt med oppføring av utedo	Endalen lvo (VV00000740)	Forv.mynd. i samarb. UKL
5	Hognarasten	Tilrettelegging og informasjon	Planlegging og oppfølging av p-plass og info	Budalen lvo (VV00000741)	Forv.mynd.
6	Ferdsestellere fokusområder	Kartlegging	Registrere ferdsel på Forollhognaksen	Forollhogna np (VV00000597)	Lokalt SNO
7	Turbok-kasser Rognsklette og Ruv	Kartlegging	Registrere ferdsel	Forollhogna np (VV00000597)	Forv.mynd.
8	Tollolenget slåtteområde	Tilrettelegging og informasjon	Informasjon	Vangrøftdalen-Kjurrudalen lvo (VV00000744)	Forv.mynd. i samarb. UKL
9	Uttak av edelgran ved Grøntjønna	Uttak av fremmede arter	Fjerning av uønska vegetasjon	Grøntjønna nr (VV00001879)	Forv.mynd.

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2020/12959

Saksbehandlere: Eli Grete Nisja/Astrid Alice Haug

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Nasjonalparkstyret for Forollhogna	43/2020	27.11.2020

Bestillingsdialog I med SNO - rapport for 2020 og innspill for 2021

Innstilling til vedtak:

Nasjonalparkstyret for Forollhogna tar SNO sitt framlegg til årsrapport om utførte tjenester og oppdrag i 2020 til orientering.

Nasjonalparkstyret godkjenner forslaget til bestilling av tjenester av SNO for 2021.

Saksdokumenter (følger saken)

- 1 Bestillingsdialog II med SNO - referat fra 10.3.2020
- 2 Rammer og opplegg for Fylkesmannen og verneområdestyrer - innmelding av behov for midler til tiltak i verneområder og bestilling av tjenester fra SNO – 2021, brev av 3.11.2020 fra Miljødirektoratet. (*Ligger på nettsidene til nasjonalparkstyret*)

Andre saksdokumenter:

1. Besøksstrategien for verneområdene i Forollhogna (*Ligger på nettsidene til nasjonalparkstyret*)

Saksopplysninger

Bestillingsmøtet mellom forvaltningsmyndighet og lokalt SNO er en formalisert prosess for å sikre god dialog og forutsigbarhet med hensyn til prioriteringer av oppsynsinnsats og gjennomføring av tiltak i felt som SNO kan utføre.

I brev fra Miljødirektoratet den 3.11.2020 gis det føringer for bl.a. bestillingen av ressurser fra SNO.

Bestillingsmøte 1 avholdes i månedsskifte nov./des. hvor rapport og erfaringer fra året som har gått gjennomgås. Under dette møtet vil både forvaltningsmyndighet og SNO deler sine erfaringer og drøfter utfordringer og behov for kommende år. Dette danner grunnlaget for bestillingen av tjenester og oppgaver for 2021 som sendes inn på fastlagt bestillingsskjema *innen 10. januar 2021*.

SNO ved lokalt oppsyn for Forollhogna og seksjonssjef for tilsyn – innland, leder for nasjonalparkstyret og nasjonalparkforvalterne i Forollhogna har den 9.nov. et drøftingsmøte hvor det bl.a. ble gjennomgått tjenester og oppdrag for året som har gått og kort om videreføring av aktuelle oppdrag. Møtet ble gjennomført på Teams og er å betrakte som et forberedende møte for denne saken om bestillingen for 2021.

I forhold til bestillingen for 2020 ble det avholdt en møte 9.3.2020 mellom SNO, leder for nasjonalparkstyret og nasjonalparkforvalterne i Forollhogna – det såkalte bestillingsmøte 2. Her ble det tatt en gjennomgang av bestillingen for 2020 og det ble gjort avklaringer, konkretiseringer og prioriteringer av oppgavene, jf. referatet som saksdokument.

SNO ved Erik Ydse og Berit Broen vil ta en gjennomgang av de oppgaver og tjenester som er blitt utført i verneområdene i Forollhogna i 2020. Utgangspunktet for redegjørelsen er bestillingen som nasjonalparkstyret meldte inn for 2020.

Forvalterne tar en gjennomgang av forslaget til bestilling av tjenester og oppdrag for 2021 under møtet, som vil være et grunnlag for drøftingen av bestillingen for neste år. Forslaget sende ut som eget vedlegg.

Vurderinger

For 2021-bestillingen er det ønskelig for nasjonalparkforvalterne å få større innsikt i de tjenestekjøpene som SNO foretar av fjellstyrene der det skal utføres oppdrag som er bestilt av nasjonalparkstyret. Bakgrunnen for dette er å kunne ha en bedre oversikt over hvem som utfører oppgaver på vegne av nasjonalparkstyret og samtidig å ha muligheten til å få en dialog om oppdraget med de som skal utføre det.

Det er også et ønske at årsrapporten for 2020 kan gjenspeile mer konkret hvilke oppdrag som er utført for nasjonalparkstyret og omfanget av oppdragene i forhold til bestilt dagsverk.

Et oppdatert kunnskapsgrunnlag er viktig for forvaltningen av verneverdiene, og det er derfor fint at SNO kan gi oss tilbakemeldinger om status på ferdsel, dyre- og fuglelivet m.m. som blir registrert i løpet av året.

Nasjonalparkstyret for Forollhogna

Oppsummering fra Bestillingsmøte II med SNO 10. mars 2020

TID	tirsdag 10. mars kl. 10.00 – 13.30
STED	Forvaltningsknutepunktet Doktortjønna, Røros
TIL STEDE	Erik Ydse, Berit Broen og Tom Johansen, SNO Sivert Moen, styreleder, Nasjonalparkstyret for Forollhogna Astrid Alice Haug og Eli Grete Nisja (ref.), nasjonalparkforvaltere Forollhogna

Agenda for møtet

1. SNO sine oppgaver i Forollhogna utenom bestillingen fra nasjonalparkstyret, inkl. tjenestekjøpene, og hvor mye tid/ressurs er disponibel for Forollhogna
2. Gjennomgang av årets bestilling og tildeling av tiltaksmidler – og hvilke oppdrag skal prioriteres av SNO og hva kan utføres som tjenestekjøp.
3. Årsmelding – gjennomgang av 2019-meldingen – hva kan gjøres bedre, og hva bør tas med for 2020-meldingen.

SNO – oppdrag i Forollhogna utenom bestillingen fra nasjonalparkstyret

I tillegg til bestillingen fra nasjonalparkstyret i Forollhogna, har SNO tjenesteoppdrag fra andre forvaltningsmyndigheter som fylkesmann, fylkeskommune og Miljødirektoratet. Det ble en gjennomgang av de ulike prosjektene som SNO har koblet inn i mht. tjenesteoppdrag.

- Fjellrev – oppfølging av foringsautomatene (NINA-prosjekt) – 8 ganger pr år, 3 (reduert til 2) automater. Hiet med ynglingen i 2015 har prioritert oppfølging. Fjellrevlokaliteter er sårbare mht. ferdsel og tilrettelegging. (Fylkesmannen i Trøndelag)
- Jervesporing – skjer fra januar og utover vinteren når det er gode sporingsforhold - nysnø og god sikt. Det tas prøver for DNA-sjekk. Medfører mye snøscooterkjøring. (Miljødirektoratet)
- Villrein – registrering av villreins arealbruk - evt. effekter av sperregjerdet i Budalen, registrerer villreins ferdsel i kantområdene/randsonene. (Fylkesmannen i Trøndelag, NINA)
- Jaktfalk – opplysninger legges i Rovbase, 6 hekkelokaliteter på Trøndelagssiden, registreringsprosjekt oppstart i Innlandet i 2020. (Fylkesmannen i Trøndelag)
- Kongeørn – 2-3 lokaliteter som følges med.
- Kulturminner - Trøndelag fylkeskommune har en bestilling i forhold til kulturstien ved Storbekkeøya. Ingen bestilling fra Sametinget i Forollhogna i år. (Trøndelag fylkeskommune)

- Motorferdsel – generell kontroll og oppsyn av tillatelser mm.
- Svartkurle – oppfølging (Fylkesmannen i Trøndelag)

Forvalterne ønsker å bli holdt oppdaterte på hva som skjer innenfor verneområdene i Forollhogna i løpet av året. Det er også av interesse at SNO deler sine registreringer med nasjonalparkstyret. Videre er det et ønske at det som gjøres av registreringer o.l. også kommer til uttrykk i årsmeldingen fra SNO Forollhogna.

Gjennomgang av bestillingsdialogen 2020

I årets bestilling til SNO har nasjonalparkstyret for Forollhogna har lagt inn til sammen 108 dagsverk.

Bestillingskjemaet ble gjennomgått, og det ble gjort flere vurderinger og kommentarer til en del av tiltakene i bestillingen som tas i denne oppsummeringen.

Type tiltak: Tilsyn og kontroll

Oppfølging av både ferdsestellere og turbok på Forollhogna-toppen har høy prioritet, og vil bli fulgt opp av SNO.

Det er viktig at det til enhver tid er turbok med ledig plass til å skrive i, og derfor kan turboka gjerne skiftes i løpet av barmarksesongen selv om boka ikke er helt utskrevet. Av erfaring bør boka sjekkes i løpet av juli. Videre er det viktig å følge med på tellerne slik at de er intakte.

Det er ønskelig at det i SNO sin årsrapport gis en beskrivelse av ferdselen i området til og rundt Forollhogna-toppen – tall fra tellerne, antall besøkende i løpet sommersesongen /pr. måned (tall fra turbok), statistikk som viser ferdselen, og kort om hovedtrekkene i værforhold i løpet av sesongen som kan ha betydning for ferdselen.

Ønskelig med oppfølging i forhold til evt. utdriving av tamrein fra nasjonalparken når det gis tillatelser til motorisert ferdsel - veiledning og informasjon i felt av lokalt oppsyn i tråd med «rutiner for varsling av tamrein innenfor villreinområdet» som er under utarbeidelse.

Registreringer av kulturminner og eventuelle skader og inngrep i sikringssoner, samt funn/observasjon av trua og sårbare arter meldes nasjonalparkforvalterne.

Type tiltak: skjøtsel og tilrettelegging

2020 som i 2019: Skjøtselsoppgavene har 1. prioritet og det gjøres ikke noen ytterligere differensiering av prioriteringene. Tiltakene kan gjennomføres i løpet av barmarksesongen og SNO-personellet må tilpasse både innsats og tidspunkt i forhold til øvrige oppgaver. Det er her knyttet noen tilleggs kommentarer og plassering av ansvar for de enkelte tiltakene.

Type tiltak: kartlegging, registrering, overvåkning

Det er også for 2020 bestilt ferdselsteller for hhv. Storbekkøya/Rogneskletten og Svartsjøen, og SNO monter disse opp i felt om vi er så heldige å få tellere i år.

Dette har høy prioritet.

Rapport fra tellerne tas inn i årsrapporten.

Type tiltak: naturveiledning og informasjon

Deltakelse av SNO i styremøter, kontaktutvalg o.l. er ok. Dersom det viser seg å bli begrenset ressurser for å gjennomføre oppdrag i Forollhogna kan det være tilstrekkelig med deltakelse av en person fra SNO på noen av nevnte møter.

Det er prioritert deltakelse i prosjekt Villreinfjellet som verdiskaper hvor Berit deltar i både hovedprosjekt og delprosjekt.

Videre er ambisjonene å holde tetter kontakt i forbindelse med gjennomføring av tiltakene og befaringer når det er aktuelt, samt i forarbeidet til bestillingsdialogen.

Bilder og info fra feltarbeid til SNO ønskes delt for bl.a. å styrke kunnskapsgrunnlaget for forvaltningen og til videre informasjonsbruk - både ferske nyheter og mer generell informasjon. Nasjonalparkforvalterne ønsker å bli holdt orientert om de ulike aktiviteter og resultater.

Årsmelding

Det ble litt knapp tid til å gå inn i årsmeldingen 2019. Erik holdt en orientering om SNO sin aktivitet til nasjonalparkstyret på deres møte den 28.nov. som samsvarer med årsmeldingen.

For årsmeldingen 2020 er det også ønskelig at det gjenspeiler seg mer det SNO har utført for nasjonalparkstyret.

I tillegg til denne oppsummeringen er også bestillingsskjemaet for 2020 oppdatert.

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2020/12959

Saksbehandler: Astrid Alice Haug

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Nasjonalparkstyret for Forollhogna	44/2020	27.11.2020

Jubileumsår 2021 for verneområdene i Forollhogna

Innstilling til vedtak:

Nasjonalparkstyret for Forollhogna ønsker å markere jubileumsåret 2021 – 20 år siden vern av Forollhogna nasjonalpark og landskapsvernområder.

Nasjonalparkstyret ønsker å sette fokus på ulike former for kunnskapsformidling i jubileumsåret gjennom temamøter, tematurer og digital kunnskapsformidling. Dette i samarbeid med lokale aktører rundt området.

Nasjonalparkstyret vil selv ha hovedfokus på digital kunnskapsformidling, men forsøke å legge til rette for og støtte opp om et utvalg lokale arrangement i bygdene rundt fjellet (innfallsportene) som kan være med på å profilere jubileumsåret.

Det tas sikte på å utarbeide et jubileumsprogram i samarbeid med kommunene og lokale aktører der temamøter, turer og arrangement som formidler kunnskap om verneverdiene (natur- og kulturarv) og som bidrar til gode opplevelser vil være i fokus.

Saksopplysninger

Forollhogna nasjonalpark med tilliggende landskapsvernområder ble vernet den 21.12.2001.

I 2021 er det 20-års jubileum i Forollhogna. Dette tenker vi er viktig å markere på en positiv måte i samarbeid med lokale aktører rundt fjellet.

Nasjonalparkstyret har hatt som mål å få på plass infrastruktur i prioriterte innfallspor og fokusområder til sommeren 2021, slik at disse kan «lanseres» i jubileumsåret.

Vi er i gang med ny nettside for verneområdene og har mål om å få lansert denne på nyåret 2021 som en fin start på jubileumsåret.

Flere tiltak/deltiltak innenfor satsingen «Villreinfjellet som verdiskaper» er ferdige eller i slutfasen og vil kunne synliggjøres i 2021 (eks. film fra jernfremstilling i Budalen). Her har Budal bygdeutvikling ønske om å gjennomføre et lokalt arrangement for lansering av filmen – noe som gjerne kan være en start på jet jubileumsprogram. Filmen kan også vises flere steder om det er ønskelig med et samarbeid rundt fjellet.

Det vil også være naturlig å støtte opp om arrangement i forbindelse med områder og tiltak som nasjonalparkstyret har støttet økonomisk tidligere. Det er også naturlig å støtte opp om og bidra til aktiviteter og arrangement/turer i forbindelse med prioriterte områder og tiltak i besøksstrategi – spesielt i hovedinnfallsportene.

Nasjonalparkstyret får ingen særskilte midler fra Miljødirektorat eller Klima- og miljødepartement i jubileumsåret. Det er fortrinnsvis 50-års jubileer man får midler til fra sentralt hold.

Gjennom satsingen *villreinfjellet som verdiskaper* har nasjonalparkstyret tidligere søkt og fått midler til kunnskapsformidling – temamøter – tematurer etc. som kan bidra til lokal verdiskaping. Vi ser for oss at noe av disse midlene kan brukes i jubileumsåret i et samarbeid med lokale aktører.

I usikre korona-tider har vi en idé om at faglige innlegg for styret (på ulike tema) i styremøter (fysisk eller digitalt) kan tas opp, bearbeides og legges på nett som en kombinasjon av foredrag – foto og stemme. Dette er mulig å få til økonomisk i en kombinasjon av styremidler og villreinfjellmidler og egeninnsats. Vi foreslår derfor at arbeidsutvalget i samarbeid med nasjonalparkforvalterne prioriterer et utvalg tema som er viktig kunnskapsgrunnlag for styrets arbeid.

Vi ser for oss at et første forsøk med et slikt opplegg kan skje i neste styremøte (januar/februar) med innlegg om vegetasjon og beite i Forollhogna (innlegg ved Yngve Rekdal). Tilsvarende opplegg kan gjennomføres på flere styremøter (tema villrein, kulturhistorie.. mv).

Det vil være en fordel om kommunene kan bistå oss i arbeidet med å finne og prioritere aktuelle arrangement i egen kommune, og bistå de lokale aktørene i dette arbeidet. Samarbeid om å støtte ulike arrangement er også aktuelt. Vi ser det som naturlig å bruke allerede etablerte kontakter i ulike delprosjekt lokalt. I tillegg vil administrativt kontaktutvalg kunne ha en viktig rolle.

Lansering av byggeskikkveilederen – med et tilbud om lokale temamøter på dette ville vært fint i jubileumsåret. Dette bør i såfall skje i samarbeid med lokale lag og eventuelt søkt finansiert via fylkeskommunene.

Det legges opp til kort informasjon, idèutveksling og drøfting i styremøtet.

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2020/12959

Saksbehandlere: Eli Grete Nisja/Astrid Alice Haug

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Nasjonalparkstyret for Forollhogna	45/2020	27.11.2020

Nasjonalparkstyret for Forollhogna - møteplan og driftsmidler for styret i 2021

Innstilling til vedtak:

Nasjonalparkstyret for Forollhogna slutter seg til forslag til møteplan for 2021. Møteplanen er grunnlaget for innmelding av midler for drift av nasjonalparkstyret, arbeidsutvalget og administrativt kontaktutvalg for 2020.

Saksdokumenter (følger saken)

1. Rammer og opplegg for Fylkesmannen og verneområdestyrer - innmelding av behov for midler til tiltak i verneområder og bestilling av tjenester fra SNO – 2021, brev av 3.11.2020 fra Miljødirektoratet.
Dokumentet ligger på nettsidene til nasjonalparkstyret

Saksopplysninger

For 2021 skal verneområdestyrene melde inn ønske om driftsmidler over post 1420.21 i Miljødirektoratet sitt elektroniske søknadssenter (ESS) innen 10. januar 2021. Dette utføres av nasjonalparkforvalterne.

Innmeldingen gjøres på grunnlag av møteplanen for 2021 og erfaringstallene for 2020.

Det er satt opp et forslag til møteplan for nasjonalparkstyret, arbeidsutvalget og administrativt kontaktutvalg, samt dialogmøtene med SNO:

Uke	Dato	Utvalg	Møtested
1		Arbeidsutvalget	Teams
	Jan./feb.	Nasjonalparkstyret (1)	Veksthuset, Røros evt. Teams
7	16.-17.febr.	Nasjonalparkkonferanse for styrene, arrangerer Miljødirektoratet	WEBINAR

	Mars	Bestillingsdialog II 2021 med SNO	
10/11	Mars	Nasjonalparkstyret (2)	
	April	Arbeidsutvalget	
	Mai	Administrativt kontaktutvalg	Veksthuset, Røros
23/24	Juni	Nasjonalparkstyret (3) Med muligheter for befarings	
	Juli/aug.	Arbeidsutvalget	
36/37	Sept. 2-dagers?	Nasjonalparkstyret (4) Med muligheter for befarings	
	Okt.	Arbeidsutvalget	
	Okt.	Administrativt kontaktutvalg	Veksthuset, Røros
	Nov.	Bestillingsdialog – drøftingsmøte med SNO	
48	(18.-)19. nov. 2-dagers?	Nasjonalparkstyret (5) - tiltaksmidler og bestillingsdialog 2022	

Alle styremedlemmer oppfordres til å ta en gjennomgang av møteplanen og egen kalender til møtet.

Vurderinger

Med bakgrunn i møtekalenderen og forventet/pågående planarbeid beregnes det hva driften av styre vil bli i løpet av året og meldes inn i ESS.